

Stowarzyszenie ZM
14. 11. 2024

Druk Nr 123/VIII

Dnia: 2024-11-22

Podpis *[signature]*

Projekt

z dnia 15 listopada 2024 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W MIASTKU**

z dnia 2024 r.

w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Oświaty w Gminie Miastko na lata 2024-2030”

Na podstawie art. 18 ust.1 w związku z art. 7 ust 1 pkt 8 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 z późn. zm.) oraz art. 11 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 737 z późn. zm.), Rada Miejska w Miastku uchwała co następuje:

§ 1. Przyjmuje się dokument „Strategia Rozwoju Oświaty w Gminie Miastko na lata 2024-2030” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

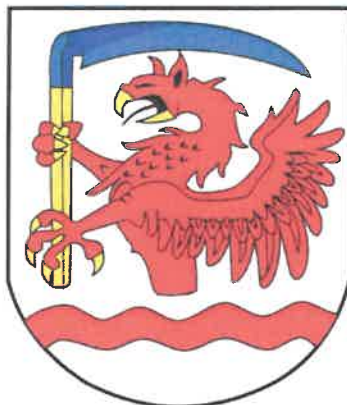
§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miastka.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Burmistrz Miastka

[signature]

Załącznik do uchwały Nr
Rady Miejskiej w Miastku
z dnia 2024 r.

Strategia Rozwoju Oświaty w Gminie Miastko na lata 2024 - 2030

Miastko, listopad 2024 r.

Spis treści

1. Wprowadzenie	3
2. Diagnoza strategiczna oświaty w gminie Miastko – analiza statystyczna oraz analiza dokumentów strategicznych, analiza strategiczna SWOT, wnioski diagnostyczne	10
2.1. Wyniki audytu oświaty	10
2.2. Podsumowanie badań ankietowych	22
2.3. Efekty spacerów badawczych	27
2.4. Podsumowanie warsztatów strategicznych, analiza SWOT	28
3. Strategia Rozwoju Oświaty w Gminie Miastko – wizja, misja, cele strategiczne i operacyjne, kierunki działań	33
4. System wdrażania i oceny realizacji Strategii – opis warunków i procedur wdrażania oraz monitoringu i ewaluacji osiągania celów z warunkami aktualizacji dokumentu	47
4.1. System wdrażania strategii	47
4.2. Monitoring i ewaluacja	48
Spis tabel	50
Spis wykresów	50

1. WPROWADZENIE

Planowanie jest ważnym, chociaż często niedocenianym narzędziem zarządzania. Może dotyczyć zarówno spraw bieżących, jak i bliższej lub dalszej przyszłości. Może mieć na celu poprawę efektywności, ale może też dotyczyć spraw strategicznych – wtedy jego celem może być przeprowadzenie fundamentalnych zmian. Planowanie długoterminowe czy strategiczne jest trudne ze względu na zachodzące zmiany czynników wewnętrznych i zewnętrznych oraz na konieczność zgromadzenia i przetworzenia ogromnej ilości informacji z różnych dziedzin.

Wyzwania współczesnego świata w obszarze polityki oświatowej to przede wszystkim:

- edukacja klimatyczna,
- równość w edukacji,
- edukacja bliższa potrzebom rynku pracy,
- edukacja zapewniająca bezpieczeństwo uczniom,
- podwyższenie kompetencji nauczycieli i dyrektorów szkół,
- wsparcie instytucjonalne dla innowacji,
- działania na rzecz intensyfikacji współpracy pomiędzy różnymi interesariuszami.

Polityka oświatowa oparta o racjonalne zasady finansowania powinna być prowadzona przede wszystkim z troską o ciągłą poprawę jakości i dostępności usług edukacyjnych. Stąd też priorytetem działań strategicznych powinna być z jednej strony modernizacja funkcjonowania sieci szkół i placówek oświatowych, z drugiej zaś - dbałość o dobrą jakość oferty edukacyjnej. System oświaty powinien widzieć ucznia w szerszym kontekście: jako członka społeczeństwa, zdobywającego nie tylko wiedzę, ale także umiejętności niezbędne do funkcjonowania w ciągle zmieniającym się świecie, zdolnego do refleksji nad zachodzącymi zmianami i umiającego się do tych zmian dostosować.

Sprawny i efektywny system oświaty powinien wykorzystywać zróżnicowane źródła informacji i metody kształcenia dla osiągnięcia założonych celów wychowawczych i edukacyjnych. W prowadzeniu polityki oświatowej na każdym szczeblu niezbędne jest zrozumienie i uwzględnienie faktu, że edukacja jest jednym z wielu systemów społecznych, kulturowych, gospodarczych i politycznych, które się wzajemnie przenikają. Inwestowanie w oświatę jest koniecznością, musi jednak iść w parze z ciągłym monitorowaniem efektów kształcenia. Współczesny system oświaty musi być demokratyczny, co oznacza wypracowywanie decyzji o placówce oświatowej przy współudziale wszystkich interesariuszy, a w szczególności nauczycieli, uczniów i rodziców.

Strategia rozwoju oświaty powinna prezentować kompleksowe, interdyscyplinarne podejście do procesów zachodzących w szkołach i placówkach oraz wyznaczać kierunki optymalnego rozwoju edukacji. Strategia powinna być zorientowana na doskonalenie organizacji i efektywności pracy przedszkoli, szkół, placówek przygotowujących dzieci, młodzież i dorosłych do funkcjonowania w dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości społecznej, gospodarczej i kulturowej.

Analiza kierunków polityki oświatowej

Podstawowym dokumentem europejskim, wyznaczającym kierunki rozwoju edukacji w państwach członkowskich UE, jest „Umowa partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce”. Jak wynika z tego dokumentu, najważniejszymi wyzwaniami dla Polski w tym obszarze pozostają:

- podnoszenie poziomu kompetencji i kwalifikacji,
- zwiększenie uczestnictwa w formach uczenia się przez całe życie oraz lepsze dopasowanie systemów kształcenia i szkolenia, w tym zawodowego, do potrzeb rynku pracy,
- wsparcie infrastruktury edukacyjnej,
- transformacja cyfrowa,
- transformacja w kierunku zielonej gospodarki.

Unijne priorytety uwzględniono w krajowym „Raporcie Polska 2030. Wyzwania rozwojowe”. Zdaniem autorów opracowania jednym z podstawowych czynników gwarantujących wzrost kapitału intelektualnego i innowacyjnego jest wzrost efektywności edukacji podstawowej. Kluczowe będzie również podniesienie kwalifikacji absolwentów szkół ponadpodstawowych oraz ich gotowości na zmianę, wymagającej ciągłego uczenia się – także tu podstawę stanowi dobrze przygotowana i odpowiednio prowadzona edukacja przedszkolna i wczesnoszkolna. Dlatego autorzy „Raportu Polska 2030” rekomendują:

- *bardziej odważne wprowadzenie mechanizmów konkurencji do systemu oświaty. Rywalizacja prowadzona z poszanowaniem zasad etycznych i przy zapewnieniu równego dostępu do informacji jest najlepszą zachętą do rozwoju;*
- *mocniejsze powiązanie instytucji sektora edukacji na wszystkich poziomach z sektorem gospodarki;*
- *zmianę roli nauczyciela w procesie edukacji. Nauczyciel wobec uczniów powinien być autorytetem, coachem, mentorem, w stosunku do rodziców partnerem w procesie wychowania i kształcenia ich dziecka, w stosunku do innych nauczycieli współpracownikiem. Zmienić się będą musiały: system kształcenia, formy rozwoju kompetencji w miejscu pracy, a także narzędzia systemu motywacyjnego jako premii za konkretne efekty;*
- *podjęcie działań w zakresie profilaktyki wykluczenia społecznego, rozwoju edukacji kreatywnej, poprawy komunikacji i usług (cyfryzacja) oraz wzrostu i wzmocnienia kapitału społecznego.*

Tematyka oświatowa jest poruszona także w dokumencie pn. „Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności”, gdzie jako jedną z krytycznych funkcji jaką musi spełniać państwo dla tworzenia optymalnych warunków rozwoju w XXI wieku wskazano m.in. zapewnienie właściwych warunków edukacji. W ramach głównego celu strategicznego jakim jest poprawa jakości życia Polaków wskazuje się na obszar konkurencyjności i innowacyjności, którego jednym z ważniejszych elementów jest edukacja. Jak czytamy w dokumencie „(...) W okresie transformacji wykształcenie pozostaje czynnikiem kształtującym kulturę społeczną. Zarazem może być, dzięki prowadzeniu odpowiedniej polityki, najlepszym narzędziem wyrównującym szanse i możliwości poprzez wzrost kapitału kulturowego, na czym powinna skupiać się szkoła i system nauczania. Należy przyspieszyć procesy zmian w edukacji tak, by wczesna edukacja przedszkolna, indywidualizacja nauczania, uczenie z wykorzystaniem technik cyfrowych, różnorodność i nowoczesność oferty programowej szkół wyższych, poprawa transferu: edukacja/rynek pracy oraz nowoczesne warunki dla uczenia się przez całe życie zaowocowały rozwojem nowych kompetencji.

Jest ważne, by system edukacji, z jednej strony, tworzył warunki dla wyrównywania szans między osobami o różnym statusie społecznym, z drugiej zaś, by sprzyjał wyławianiu talentów. Szczególnie istotne wydaje się dalsze dążenie do poprawy jakości w obszarach związanych z naukami przyrodniczymi, matematycznymi i studiami inżynierskimi (...)”.

W niniejszym dokumencie odwołano się również do Strategii rozwoju województwa pomorskiego, w której jednym z celów operacyjnych są FUNDAMENTY EDUKACJI. W ich ramach sformułowano następujące przesłanki realizacji:

1. W województwie pomorskim systematycznie realizowane są liczne przedsięwzięcia w zakresie zwiększania dostępności i jakości edukacji przedszkolnej. Pomimo poprawy, nadal widoczne jest znaczne zróżnicowanie terytorialne w tym zakresie, a także bardzo niskie uczestnictwo dzieci w tej formie edukacji na tle kraju. Niezbędna jest zatem kontynuacja działań poprawiających dostępność i jakość edukacji przedszkolnej. Kluczowa w tym procesie będzie rola JST.

2. Pomimo wielu działań koordynowanych przez JST służących podniesieniu jakości edukacji na wszystkich etapach, wciąż niesatysfakcjonujący jest poziom kompetencji kluczowych uczniów. Spowodowane jest to wieloma czynnikami niezależnymi od poziomu regionalnego i lokalnego, ale również nieoptymalnym systemem wsparcia nauczycieli i kadry zarządzającej edukacją.

3. Ponadto, wciąż należytego nacisku nie położono na rozwój uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, a w szczególności na rozwój edukacji włączającej i zapewnienie równoprawnego funkcjonowania uczniów z niepełnosprawnościami w szkołach i placówkach oświatowych. Priorytetową rolę do odegrania w tym zakresie będą miały JST, organizacje pozarządowe oraz uczelnie.

4. Powyższym działaniom powinno towarzyszyć włączanie treści związanych ze specyfiką województwa pomorskiego. Niezbędne są partnerskie (obejmujące m.in. JST, NGO i uczelnie) inicjatywy edukacyjne, służące umacnianiu tożsamości regionalnej i etnicznej, w tym w obszarze edukacji morskiej i kaszubskiej. Ważnym elementem jest także zachowanie i rozwój języka regionalnego – istotnego wyróżnika województwa. Kluczowe znaczenie posiadać będą również działania edukacyjne związane z globalnymi wyzwaniami, jak np. zmianami klimatycznymi, wzmocnieniem kapitału społecznego czy cyfryzacją.

5. Odrębnym wyzwaniem jest wzmocnienie faktycznej, wielosektorowej współpracy różnych podmiotów na rzecz rozwoju edukacji, także poza systemem szkolnym. Kluczowymi partnerami w tym procesie są JST, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy oraz uczelnie – posiadające olbrzymi, często niewykorzystany, potencjał merytoryczny i praktyczny. W kontekście budowania relacji instytucji edukacyjnych z otoczeniem zewnętrznym, ważne jest otwarcie się szkół na potrzeby społeczności lokalnych, pełnienie przez nie funkcji integrujących, a także angażowanie różnego rodzaju interesariuszy w proces decyzyjny, w tym w szczególności rodziców i lokalnych liderów.

6. Kolejnym elementem działań na rzecz edukacji w regionie musi być wsparcie doradztwa zawodowego oraz diagnozowania predyspozycji i talentów/zdolności uczniów na każdym etapie nauki. Skuteczne i kompleksowe wzmocnienie powyższych elementów przyczyni się do trwałego wzrostu poziomu pomorskiej edukacji.

7. W ramach powyższego pakietu przedsięwzięć na rzecz edukacji na Pomorzu, kluczowe miejsce zajmuje wsparcie kształcenia zawodowego. Pomimo podjętych kompleksowych działań koordynowanych przez SWP, uznanych za dobrą praktykę na poziomie krajowym i europejskim, wciąż widoczne są bariery, szczególnie w zakresie dostosowania nauczania do potrzeb gospodarki, a także współpracy JST z przedsiębiorcami. Ich przełamanie spowoduje zapewnienie pełnej zgodności oferty szkół zawodowych z potrzebami rynku pracy.

8. Działania w ramach celu operacyjnego będą realizowane w szczególności z uwzględnieniem potrzeb wszystkich odbiorców, w oparciu o wielosektorowe partnerstwa oraz w zgodzie z zasadami projektowania uniwersalnego. Istotnym wyróżnikiem będzie również dostosowanie działań (w szczególności w zakresie doradztwa zawodowego i kształcenia zawodowego) do potrzeb branż kluczowych dla gospodarki.

Ukierunkowanie tematyczne

- Poprawa dostępności i jakości oferty edukacji przedszkolnej.
- Rozwój kompetencji kluczowych uczniów.
- Rozwój narzędzi i kompetencji cyfrowych w procesie nauczania.
- Podnoszenie kompetencji nauczycieli, dyrektorów szkół i kadry zarządzającej edukacją, w tym w zakresie wsparcia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
- Skoordynowane wsparcie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym realizacja działań na rzecz dzieci i młodzieży szczególnie uzdolnionych oraz rozwój edukacji włączającej (m.in. w oparciu o wzmocniony potencjał poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych).
- Rozwój edukacji regionalnej i etnicznej.
- Zachowanie i rozwój języka regionalnego (kaszubskiego).
- Wzmocnienie integrującej roli szkół oraz ich współpracy ze środowiskiem lokalnym.
- Tworzenie sieci współpracy oraz rozwój dialogu edukacyjnego i współpracy międzysektorowej.
- Rozwój doradztwa zawodowego w szkołach i placówkach oświatowych.
- Selektywne wsparcie kształcenia zawodowego w branżach kluczowych dla gospodarki, ze szczególnym uwzględnieniem tzw. zawodów przyszłości i nowoczesnych technologii.

Ukierunkowanie terytorialne

Całe województwo, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów wiejskich i miejsko-wiejskich (w zakresie edukacji ogólnej i przedszkolnej).

Zobowiązania SWP

- Kompleksowe wsparcie szkół i placówek oświatowych.
- Wzmocnienie wsparcia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
- Koordynacja rozwoju szkolnictwa zawodowego w branżach kluczowych dla gospodarki.

Oczekiwania wobec władz centralnych

- *Wyposażenie samorządów województw w narzędzia realnego wpływu na kształtowanie i koordynowanie regionalnej polityki edukacyjnej, w szczególności w obszarze szkolnictwa zawodowego.*
- *Zwiększenie nakładów finansowych na oświatę, w tym zapewnienie środków na wzmocnienie infrastruktury szkolnej oraz na doradztwo zawodowe na każdym etapie edukacyjnym.*
- *Wzrost wynagrodzeń nauczycieli oraz wdrożenie narzędzi zachęcających do podjęcia pracy w zawodzie nauczyciela, w szczególności przedmiotów zawodowych.¹*

Dla rozwoju oświaty niezwykle istotne są kierunki polityki oświatowej państwa, jednakże w naszym systemie są one określane na jeden rok szkolny, co utrudnia ich uwzględnianie w długookresowym planowaniu strategicznym.

Dla porządku warto jednak wspomnieć, jakie są kierunki polityki oświatowej państwa na rok szkolny 2024/2025:

1. *Edukacja prozdrowotna w szkole - kształtowanie zachowań służących zdrowiu, rozwijanie sprawności fizycznej i nawyku aktywności ruchowej, nauka udzielania pierwszej pomocy.*
2. *Szkoła miejscem edukacji obywatelskiej, kształtowania postaw społecznych i patriotycznych, odpowiedzialności za region i ojczyznę.*
3. *Edukacja dla bezpieczeństwa i proobronna.*

Wspieranie dobrostanu dzieci i młodzieży, ich zdrowia psychicznego. Rozwijanie u uczniów i wychowanków empatii i wrażliwości na potrzeby innych. Podnoszenie jakości edukacji włączającej i umiejętności pracy z zespołem zróżnicowanym. Wspieranie rozwoju umiejętności cyfrowych uczniów i nauczycieli, ze szczególnym uwzględnieniem bezpiecznego poruszania się w sieci oraz krytycznej analizy informacji dostępnych w Internecie. Poprawne metodycznie wykorzystywanie przez nauczycieli narzędzi i materiałów dostępnych w sieci, w szczególności opartych na sztucznej inteligencji, korzystanie z zasobów Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej. Kształtowanie myślenia analitycznego poprzez interdyscyplinarne podejście do nauczania przedmiotów przyrodniczych i ścisłych oraz poprzez pogłębianie umiejętności matematycznych w kształceniu ogólnym. Wspieranie rozwoju umiejętności zawodowych oraz umiejętności uczenia się przez całe życie poprzez wzmocnienie współpracy szkół i placówek z pracodawcami oraz z instytucjami regionalnymi. Praca z uczniem z doświadczeniem migracyjnym, w tym w zakresie nauczania języka polskiego jako języka obcego.

Metodologia opracowania strategii

Praca nad Strategią przebiegała zgodnie z przyjętymi założeniami określonymi w ZARZĄDZENIU NR 1044/VIII/2024 BURMISTRZA MIASTKA z dnia 16 lutego 2024 r. w sprawie powołania Zespołu do spraw opracowania Strategii Rozwoju Oświaty w Gminie Miastko na lata 2024 – 2030.

¹ Strategia rozwoju województwa pomorskiego 2030

W zarządzeniu powołano Zespół do spraw opracowania Strategii Rozwoju Oświaty w Gminie Miastko na lata 2024 - 2030 w składzie:

1. Pan Dawid Jereczek - Przewodniczący, Zastępca Burmistrza Miastka;
2. Pani Bronisława Nielipiuk - Członek, Skarbnik Miastka;
3. Pan Przemysław Namysłowski - Członek, Sekretarz Miastka;
4. Pani Agnieszka Bagińska - Członek, Dyrektor Wydziału Finansowego Urzędu Miejskiego w Miastku;
5. Pani Marcelina Wolska - Członek, Dyrektor Wydziału Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miejskiego w Miastku;
6. Pani Agnieszka Ringwelska - Członek, Dyrektor Wydziału Organizacyjno-Administracyjnego Urzędu Miejskiego w Miastku;
7. Pan Mateusz Kłoskowski - Członek, Dyrektor Wydziału Edukacji i Rozwoju Społecznego Urzędu Miejskiego w Miastku;
8. Pani Alina Kuc - Członek, Starszy Inspektor ds. edukacji Urzędu Miejskiego w Miastku;
9. Pan Jerzy Wójtowicz - Członek, Dyrektor Szkoły Podstawowej nr 1 im. Mikołaja Kopernika w Miastku;
10. Pani Aleksandra Wolska – Członek, pełniąca obowiązki Dyrektora Szkoły Podstawowej nr 2 im. Bolesława Chrobrego w Miastku;
11. Pan Paweł Biernacki - Członek, Dyrektor Szkoły Podstawowej nr 3 im. Jana Pawła II w Miastku;
12. Pani Teresa Borowska - Członek, Dyrektor Przedszkola Miejskiego nr 1 w Miastku;
13. Pani Barbara Kiedrowska - Członek, Dyrektor Przedszkola nr 3 im. Przyjaciół Stumilowego Lasu w Miastku;
14. Pani Katarzyna Wiercińska-Gajewska - Członek, Dyrektor Szkoły Podstawowej im. Polskich Noblistów w Dretyniu;
15. Pan Marek Grymbowski - Członek, Dyrektor Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Świerznie;
16. Pani Anetta Orczyk - Członek, Dyrektor Szkoły Podstawowej im. ks. Prałata Zdzisława Jastrzębiec Peszkowskiego w Słosinku;
17. Krystyna Gołuńska - Członek, Dyrektor Szkoły Podstawowej im. Hieronima Derdowskiego w Piaszczyne;
18. Pan Szymon Należyty - Członek, Radny Rady Miejskiej w Miastku;
19. Pan Bartosz Wiktorczyk - Członek, Radny Rady Miejskiej w Miastku;
20. Pan Dariusz Zabrocki - Członek, Radny Rady Miejskiej w Miastku;

W zarządzeniu określono także zadania zespołu:

- a) praca nad misją, wizją, celami strategicznymi i operacyjnymi dla Strategii;
- b) uzgadnianie kwestii spornych związanych z wnioskami, uwagami oraz postulatami zgłaszanymi do projektu Strategii w ramach konsultacji społecznych oraz opiniowanie raportu końcowego z przeprowadzonych konsultacji społecznych;
- c) opiniowanie zweryfikowanych, w następstwie kolejnych etapów prac, wersji projektu Strategii przed ich przekazaniem do rozpatrzenia i zatwierdzenia przez Radę Miejską w Miastku.

Strategia została opracowana metodą partycypacyjno-ekspercką we współpracy ze środowiskiem oświatowym, organizacjami społecznymi i mieszkańcami Gminy Miastko.

Prace prowadzone były wielotorowo:

- w okresie styczeń – maj przeprowadzono badania ankietowe, w wyniku których powstał raport,
- w dniach 23 III, 22 IV i 23 IV odbyły się spacery badawcze, którego efekty zawarto w raporcie,
- 20 i 21 IV miała miejsce debata oświatowa, w wyniku której opracowano SWOT i sprecyzowano listę zadań do realizacji,
- przeprowadzono audyt oświaty, którego wyniki wraz z rekomendacjami przekazano w raporcie,
- w dniach 27 III, 24 IV i 22 V zebrał się zespół strategiczny: przeprowadzono analizę SWOT i sformułowano cele.

Wyniki prac zostały opracowane w postaci niniejszego dokumentu, składającego się z następujących części.

1. Diagnoza strategiczna oświaty w Gminie Miastko – analiza statystyczna oraz analiza dokumentów strategicznych, analiza strategiczna SWOT, wnioski diagnostyczne.
2. Strategia Rozwoju Oświaty w Gminie Miastko – wizja, misja, cele strategiczne i operacyjne, kierunki działań.
3. System wdrażania i oceny realizacji Strategii – opis warunków i procedur wdrażania oraz monitoringu i ewaluacji osiągnięcia celów z warunkami aktualizacji dokumentu.

Przygotowany dokument ma charakter otwarty. Określa w ramowy sposób cele operacyjne i służące ich realizacji zadania, które w efekcie mają doprowadzić do osiągnięcia wyznaczonych celów strategicznych. Proces przygotowywania nowej strategii oświatowej Gminy Miastko został rozpoczęty od zdiagnozowania oczekiwań w zakresie kierunków rozwoju miasteczkiej oświaty w perspektywie kilku kolejnych lat z punktu widzenia nauczycieli, uczniów oraz rodziców, a więc wszystkich uczestników procesów edukacyjnych.

W tym celu przeprowadzono badania ankietowe. Wyniki tej ankiety, jak również dotychczasowe doświadczenia i wiedza organu prowadzącego oraz ekspertów pozwoliły wyznaczyć obszary, w obrębie których przeprowadzono analizę SWOT.

Dokonano oceny silnych i słabych stron, wskazując również szanse i zagrożenia płynące z otoczenia zewnętrznego. Wnioski z badania ankietowego, warsztatów strategicznych oraz analizy SWOT stały się podstawą do określenia wizji i misji miasteczkiej oświaty do roku 2030.

2. DIAGNOZA STRATEGICZNA OŚWIATY W GMINIE MIASTKO

2.1. Wyniki audytu oświaty

Charakterystyka Gminy Miastko i aktualnej sytuacji oświaty

Gmina Miastko to gmina miejsko-wiejska położona w Polsce północnej, w zachodniej części województwa pomorskiego w powiecie bytowskim. Gmina Miastko sąsiaduje:

- od strony północnej z gruntami należącymi do gminy Trzebielino oraz Kępice,
- od strony południowej z gruntami przynależącymi do gminy Koczała,
- od strony zachodniej z gruntami należącymi do gminy Polanów oraz Biały Bór,
- od strony wschodniej z gruntami należącymi do gminy Kołczygłowy, Tuchomie oraz Lipnica.

Głównym ośrodkiem mieszkaniowym, administracyjnym oraz gospodarczym w gminie jest miejscowość Miastko. Ośrodkami wspomagającymi są przede wszystkim wsie: Dretyń, zespół wsi Świerżno-Świerżenko-Kawcze, Miłocice, Słosinko, Wałdowo, Piaszczyzna. W skład gminy Miastko wchodzi miasto Miastko i 30 sołectw. Gmina Miastko obejmuje obszar 466,09 km², w tym obszar miejski 5,68 km², co czyni ją jedną z największych gmin w kraju – 8 pozycja wśród 2 478 gmin – i największą gminą województwa pomorskiego oraz powiatu bytowskiego. Powierzchnia Gminy Miastko stanowi 21,26% powiatu bytowskiego i 2,54% województwa pomorskiego.

Jako jednostka samorządu terytorialnego Gmina Miastko realizuje zadania oświatowe należące do zadań własnych gminy: prowadzenie przedszkoli i szkół podstawowych oraz prowadzenie ewidencji i dotowanie przedszkoli i szkół prowadzonych przez podmioty inne niż JST.

Do realizacji powyższych zadań zobowiązuje Ustawa Prawo oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 r. oraz Ustawa o finansowaniu zadań oświatowych z dnia 27 października 2017 r. Sporządzanie strategii oświatowej nie jest obowiązkowe dla jednostek samorządu terytorialnego, jednak jej przyjęcie pozwala na bardziej racjonalne zarządzanie tą dziedziną działalności samorządu oraz na wytyczanie kierunków i celów jej rozwoju.

Demografia

Według stanu na dzień 31 grudnia 2023 roku gmina Miastko ma 17 974 mieszkańców, z czego 50,6% stanowią kobiety, a 49,4% mężczyźni. W latach 2002-2023 liczba mieszkańców zmalała o 9,6%. Średni wiek mieszkańców wynosi 41,7 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa pomorskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski. Gmina Miastko ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -107, co odpowiada przyrostowi naturalnemu - 5,91 na 1000 mieszkańców gminy. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,85 i jest nieznacznie większy od średniej dla województwa oraz znacznie większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju. W 2022 roku zarejestrowano 133 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 221 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Miastko -88. W tym samym roku 5 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 0 wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 5. 58,6% mieszkańców gminy Miastko jest w wieku produkcyjnym, 18,8% w wieku przedprodukcyjnym, a 22,5% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

4 449 mieszkańców gminy Miastko jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) (w tym 2 121 kobiet oraz 2 328 mężczyzn). Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2021 roku 15,4% ludności posiada wykształcenie wyższe, 2,3% wykształcenie policealne, 10,7% średnie ogólnokształcące, a 18,3% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 28,5% mieszkańców gminy Miastko, gimnazjalnym 3,7%, natomiast 17,3% podstawowym ukończonym. 3,9% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej. W porównaniu do całego województwa pomorskiego mieszkańcy gminy Miastko mają znacznie niższy poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w gminie Miastko największy odsetek ma wykształcenie wyższe (20,1%) oraz zasadnicze zawodowe (20,1%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (37,3%) oraz średnie zawodowe (18,6%). Współczynnik skolaryzacji netto (stosunek osób w wieku 7-12 lat uczących się w szkołach podstawowych do wszystkich osób w wieku 7-12 lat w gminie Miastko wynosi 86,63 i jest znacznie niższy niż w woj. pomorskim (96,01) i w kraju (94,72).²

Opublikowana przez GUS *Prognoza ludności dla gmin na lata 2023-2040* jednoznacznie pokazuje, że spadek liczby mieszkańców Gminy Miastko to nie zjawisko przejściowe, lecz utrzymujący się w dłuższym okresie trend. Co prawda do 2040 roku przewiduje się pozornie niewielki spadek liczby mieszkańców ogółem – o ok. 6%, jednak w poszczególnych grupach wieku wygląda to inaczej. W grupie wieku od 0 do 14 lat, czyli w przedziale, który obejmuje między innymi uczniów przedszkoli i szkół podstawowych, ten spadek wynosi już ponad 18%. Przy już dziś stwierdzonej nadmiarowej liczbie oddziałów szkolnych należy dokonać analizy sieci szkół i dostosować ją do potrzeb lokalnej społeczności. *Prognoza* w perspektywie do roku 2040 przewiduje znaczący przyrost mieszkańców w wieku 65+, a liczba mieszkańców w wieku 80+ wzrośnie dwukrotnie. Dla władz samorządowych oznaczać to będzie konieczność dokonania przeglądu polityk społecznych i aktualizację priorytetów.

Tabela 1. Prognoza ludności dla Gminy Miastko do roku 2040

Ludność wg kategorii wieku	Liczba ludności					Dynamika w % (kol.5: kol.1)×100
	1 2022	2 2025	3 2030	4 2035	5 2040	
Ogółem	18 037	17 880	17 741	17 424	16 959	↓-5,98
0-9 lat	1 698	1 576	1 406	1 461	1 485	↓-12,54
0-14 lat	2 755	2 542	2 381	2 200	2 249	↓-18,37
0-17 lat	3 311	3 220	2 973	2 781	2 713	↓-18,06
65+ lat	3 526	3 873	4 131	4 137	4 139	↑17,38
80+ lat	652	641	917	1 248	1 453	↑122,85

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Prognozy ludności dla gmin na lata 2023-2040*, GUS, Baza Demografia

² Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/amina_Miastko

Placówki oświatowe – szkoły i przedszkola

Gmina Miastko jako organ prowadzący szkoły i placówki oświatowe jest zobowiązana do realizacji zadań oświatowych określonych w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (t. j. Dz.U. z 2024 r. poz. 737).

W roku 2022 w gminie Miastko mieściły się 3 przedszkola, w których do 14 oddziałów uczęszczało 317 dzieci. Dla porównania w 2008 roku w gminie Miastko mieściły się 2 przedszkola, w których do 11 oddziałów uczęszczało 272 dzieci. 17,9% mieszkańców gminy Miastko w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) zalicza się do przedziału 3-6 lat - wychowanie przedszkolne. Na tysiąc dzieci w wieku przedszkolnym 858 uczęszcza do placówek wychowania przedszkolnego. Na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego w 2018 roku przypadało 1,55 dzieci w wieku przedszkolnym. Na terenie gminy funkcjonuje 11 szkół podstawowych, w których w 109 oddziałach uczyło się 1 427 uczniów. Dla porównania w 2008 roku w gminie Miastko siedzibę miało 9 szkół podstawowych, w których w 72 oddziałach uczyło się 1 354 uczniów. W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie podstawowym (7-12 lat) kształcą się 28,6% ludności. Na 1 oddział w szkołach podstawowych przypada 13,1 ucznia. W gminie Miastko znajduje się 1 liceum ogólnokształcące, 2 technika i 1 branżowa szkoła I stopnia. Dla porównania w 2008 roku funkcjonowały 3 licea ogólnokształcące i 2 technika. W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie ponadgimnazjalnym (16-18 lat) kształcą się 16,1% mieszkańców. Na 1 oddział w szkołach ogólnokształcących przypada 26,2 uczniów, 29,1 uczniów przypada na oddział w branżowych szkołach I stopnia, a 25,1 uczniów - na oddział w technikach dla młodzieży. W przedziale wiekowym odpowiadającym edukacji w szkołach wyższych (19-24 lat) znajduje się 22,6% mieszkańców gminy Miastko w wieku potencjalnej nauki.³

W Gminie funkcjonowały dwa przedszkola miejskie i siedem szkół podstawowych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Miastko:

- 1) Przedszkole Miejskie nr 1 w Miastku,
- 2) Przedszkole Miejskie nr 3 im. Przyjaciół Stumilowego Lasu w Miastku,
- 3) Szkoła Podstawowa nr 1 im. Mikołaja Kopernika w Miastku,
- 4) Szkoła Podstawowa nr 2 im. Bolesława Chrobrego w Miastku,
- 5) Szkoła Podstawowa nr 3 im. Jana Pawła II w Miastku,
- 6) Szkoła Podstawowa im. Polskich Noblistów w Dretyniu,
- 7) Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Świerznie,
- 8) Szkoła Podstawowa im. Ks. Prałata Zdzisława Jastrzębiec Peszkowskiego w Słosinku,
- 9) Szkoła Podstawowa im. Hieronima Derdowskiego w Piaszczynie.

Na terenie Gminy Miastko w 2023 r. funkcjonowały również szkoły podstawowe prowadzone przez osoby fizyczne:

- 1) Publiczna Szkoła Podstawowa im. Karola Wojtyły w Kamnicy,
- 2) Niepubliczna Szkoła Podstawowa z Oddziałami Przedszkolnymi i Integracyjnymi w Kamnicy,
- 3) Szkoła Podstawowa im. Kawalerów Orderu Uśmiechu w Wałdowie.

³ Źródło https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Miastko

Naukę w roku szkolnym 2023/2024 rozpoczęło ogółem 1 282 uczniów. Uczęszczali oni do 10 szkół podstawowych, zorganizowanych w 91 oddziałach (w tym w szkołach gminnych funkcjonowało 76 oddziałów).

W celu zaspokojenia potrzeb w zakresie wychowania przedszkolnego przy szkołach podstawowych zorganizowano oddziały przedszkolne dla dzieci w wieku 3-5 lat oraz 6-latków. W szkołach miejskich funkcjonowały 9-godzinne oddziały dla dzieci 5 i 6-letnich, a przy szkołach na terenach wiejskich dla dzieci od 3 do 6 lat (w SP Świerzno i SP Dretyń oddziały przedszkolne były również 9 godzinne). Wraz z dwoma przedszkolami prowadzonymi przez Gminę Miastko oddziały te współtworzyły sieć przedszkolną.

Oprócz publicznych placówek przedszkolnych funkcjonowało również Niepubliczne Przedszkole „Montessori” w Miastku, a na terenach wiejskich działały oddziały przedszkolne przy Szkole Podstawowej w Wałdowie i przy Niepublicznej Szkole Podstawowej w Kamnicy. Na terenie Gminy funkcjonowała również placówka zajmująca się opieką nad dziećmi do lat 3 - Niepubliczny Żłobek „Montessori” w Miastku.

Tak zorganizowana sieć szkół podstawowych zaspokaja w pełni aktualne potrzeby uczniów, zaś sieć przedszkoli i oddziałów przedszkolnych daje możliwość korzystania z usług oświatowych wszystkim dzieciom w wieku przedszkolnym, tj. od 3 do 6 lat.

Tabela 2. Liczba dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego w Gminie Miastko

Lp.	Placówka	Liczba dzieci 2021/2022	Liczba dzieci 2022/2023	Liczba dzieci 2023/2024
1	Przedszkole nr 1	149	146	147
2	Przedszkole nr 3	140	140	138
3	Niepubliczne Przedszkole „Montessori”	45	30	29
4	Szkoła Podstawowa nr 1	25	43	45
5	Szkoła Podstawowa nr 2	20	25	38
6	Szkoła Podstawowa nr 3	94	82	73
7	SP Dretyń	60	53	52
8	SP Świerzno	30	33	38
9	Słosinko	12	13	12
10	SP Piaszczyzna	30	31	28
11	NSP Kamnica	46	41	44
12	SP Wałdowo	32	33	35
Ogółem		683	670	679

Źródło: Raport o stanie Gminy Miastko za rok 2023

Z przedstawionych danych wynika, że w oddziałach rocznego przygotowania przedszkolnego zorganizowanych przy szkołach odnotowano wzrost liczby dzieci, co przekłada się na liczbę uczniów w oddziałach klas I w roku szkolnym 2022/2023. Spada natomiast liczba dzieci w wieku 3-5 lat korzystających z wychowania przedszkolnego w oddziałach zorganizowanych przy szkołach podstawowych.

Tabela 3. Liczba uczniów i oddziałów w szkołach na terenie Gminy Miastko

Placówka		Liczba oddziałów			Liczba uczniów		
		2021/2022	2022/2023	2023/2024	2021/2022	2022/2023	2023/2024
1	SP nr 1	20	18	16	395	361	305
2	SP nr 2	14	12	10	278	234	192
3	SP nr 3	16	17	18	330	361	374
4	SP Dretyń	8	8	8	124	125	107
5	SP Świerzno	8	8	8	94	97	86
6	Słosinko	6	7	8	34	39	43
7	SP Piaszczyzna	6	7	8	26	32	43
8	SP Wałdowo	8	7	7	43	48	48
9	PSP Kamnica	3	3	3	42	45	33
10	NSP Kamnica	5	5	5	41	50	51
Ogółem		94	92	91	1407	1392	1282

Źródło: Raport o stanie Gminy Miastko za rok 2023

Przedstawione powyżej dane pokazują, że utrzymuje się tendencja spadkowa, jeśli chodzi o liczbę uczniów i oddziałów w szkołach podstawowych na terenie Gminy Miastko.

Finansowanie

Istotnym źródłem dochodów JST są subwencje. Subwencja to szczególna forma zasilania budżetu JST, zaliczana do bezzwrotnych środków przekazywanych z budżetu państwa do budżetu gminy. Głównym celem subwencji jest równoważenie budżetu gminy (wyrównanie dochodu poszczególnych jednostek). Subwencja zasila budżet i nie jest związana z realizacją konkretnego zadania.

Tabela 4. Wysokość i struktura subwencji przekazywanej do budżetu Gminy Miastko w latach 2019-2022 (w zł)

Subwencja/rok	2019	2020	2021	2022
Subwencja ogólna razem	26 632 690,00	25 869 064,00	28 450 550,00	28 562 089,00
-część oświatowa	16 565 090,00	16 070 067,00	16 287 581,00	17 512 130,00
-uzupełnienie subwencji ogólnej	0,00	0,00	2 600 543,00	0,00
-część wyrównawcza subwencji ogólnej	9 828 621,00	9 578 581,00	9 367 141,00	10 837 880,00
-część równoważąca subwencji ogólnej	238 979,00	220 416,00	195 285,00	212 079,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Oświatowa część subwencji ogólnej jest głównym źródłem finansowania zadań oświatowych. Subwencja naliczana jest na podstawie liczby uczniów w placówkach prowadzonych lub dotowanych przez gminę. Następnie jest ona korygowana wskaźnikiem uwzględniającym ewentualne zróżnicowanie kosztów kształcenia (np. liczby uczniów z niepełnosprawnościami w zależności od wagi przypisanej danej niepełnosprawności) oraz formalny poziom przygotowania zawodowego nauczycieli, decydujący o wydatkach na wynagrodzenie.

Koszt utrzymania oddziału jest zróżnicowany i zależy zarówno od liczebności oddziału, jak i od dodatkowej oferty poza zajęciami obowiązkowymi edukacyjnymi (zajęcia pozalekcyjne, świetlica, stołówka). Wśród placówek prowadzonych przez gminę Miastko najwyższy jest koszt utrzymania oddziału w samorządowych przedszkolach, a wśród szkół prym wiedzie Szkoła Podstawowa nr 3 w Miastku.

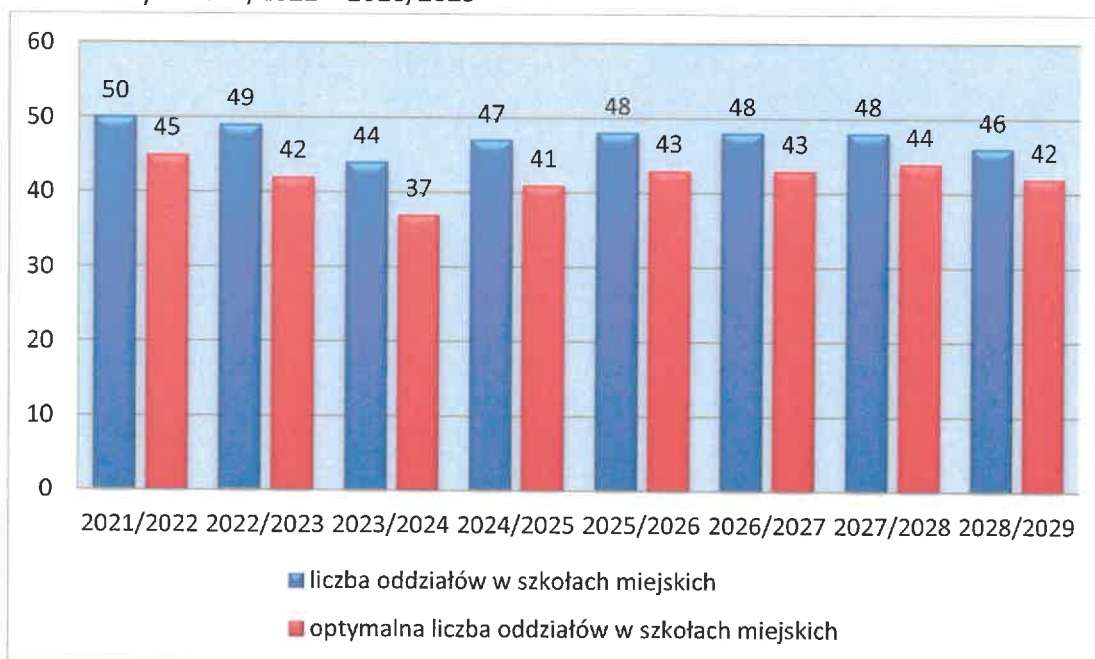
Przeciętna liczba uczniów w oddziale klasowym jest najważniejszym wyznacznikiem jednostkowych kosztów nauczania i wydatków oświatowych w przeliczeniu na jednego ucznia. Średnia wielkość oddziału klasowego ma bezpośredni wpływ na koszty prowadzenia szkół, jest zatem szczególnie istotna dla organów prowadzących.

W szkołach prowadzonych przez samorząd Gminy Miastko liczba uczniów w oddziale klasowym jest bardzo zróżnicowana. Najliczniejsze są oddziały w szkołach miejskich, gdzie liczba uczniów oscyluje wokół 20. Najmniej uczniów przypada na oddział w Szkole Podstawowej w Piaszynie – między 3,33 a 5,38 oraz w Szkole Podstawowej w Słosinku – niespełna 6 uczniów.

Średnia liczba uczniów przypadająca na oddział w szkołach samorządowych Gminy Miastko w roku szk. 2022/2023 wynosi 15,81. Według danych GUS w roku szkolnym 2022/23 średnia wielkość oddziału szkolnego w szkole podstawowej ogólnodostępnej wyniosła 18 uczniów. Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych) zlokalizowane na wsi charakteryzowały się mniejszą liczebnością oddziałów. Średnia liczba uczniów w oddziale w szkole wiejskiej wyniosła 15, podczas gdy w miastach oddział liczył średnio 21 uczniów. Spośród szkół miejskich tylko w Szkole Podstawowej nr 3 w Miastku nieznacznie przekroczono ten wskaźnik (21,24). Jeśli chodzi o szkoły wiejskie, średnią ogólnopolską osiągnęła tylko Szkoła Podstawowa w Dretyniu (15,63), zaś pozostałe szkoły są znacznie poniżej średniej.

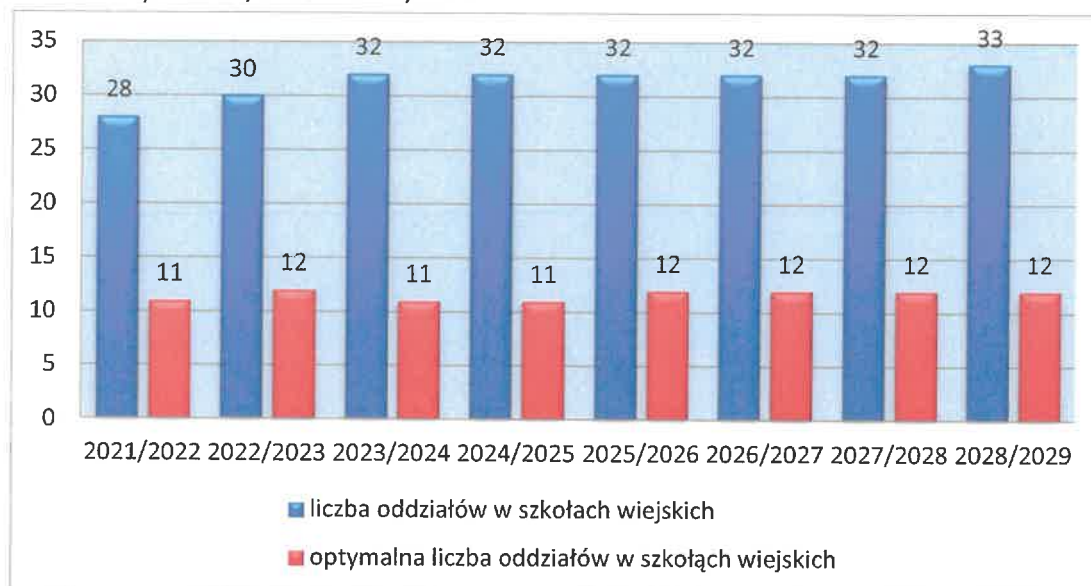
Z punktu widzenia gospodarowania subwencją oświatową przyjmuje się, że najbardziej racjonalna (optymalna) jest liczba 25 uczniów na oddział. Dwa poniższe wykresy przedstawiają liczbę oddziałów rzeczywistych i optymalną liczbę oddziałów z podziałem na szkoły miejskie i wiejskie. Przewaga liczby oddziałów rzeczywistych nad optymalną liczbą oddziałów jest sygnałem dla organu prowadzącego, że wskazana jest szczegółowa analiza ponoszonych z tego tytułu kosztów, a to z kolei powinno dać podstawę do racjonalizacji struktury oświaty.

Wykres 1. Liczba oddziałów w miejskich szkołach podstawowych z oddziałami przedszkolnymi w latach szkolnych 2021/2022 – 2028/2029

Źródło: opracowanie własne na podstawie Informacji o stanie realizacji zadań oświatowych Gminy Miastko za rok szkolny 2022-2023

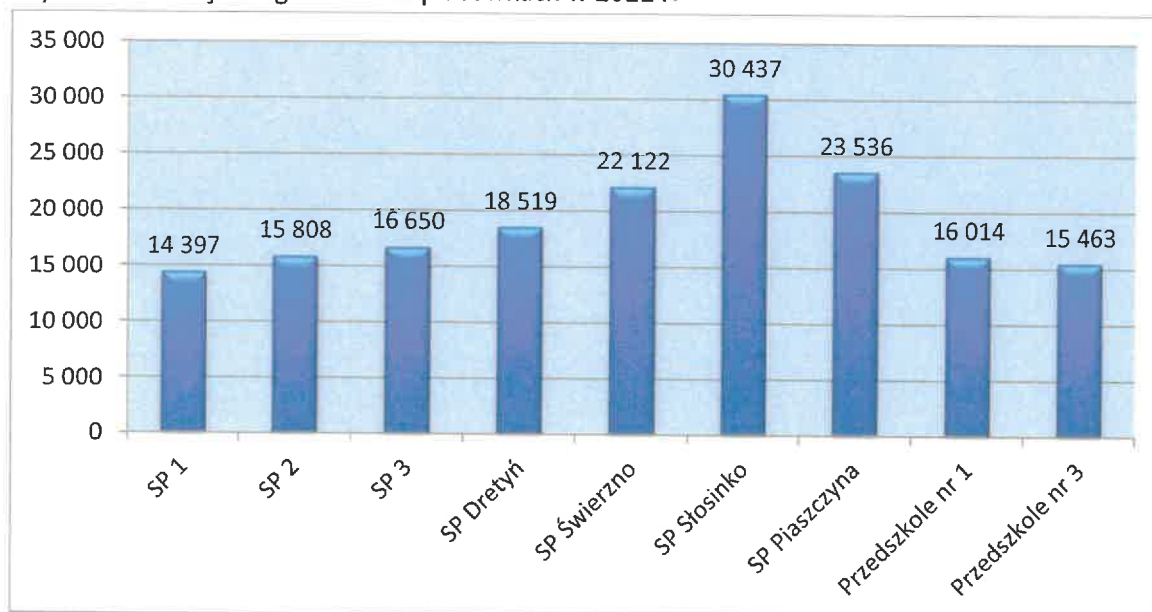
Wykres 2. Liczba oddziałów w wiejskich szkołach podstawowych z oddziałami przedszkolnymi w latach szkolnych 2021/2022 – 2028/2029

Źródło: opracowanie własne na podstawie Informacji o stanie realizacji zadań oświatowych Gminy Miastko za rok szkolny 2022-2023

Ważnym dla organu prowadzącego wskaźnikiem jest koszt jednego ucznia. Jest on uzależniony z jednej strony od ogółu wydatków poniesionych na utrzymanie placówki, a z drugiej - od liczby uczniów. Im mniejsza liczba uczniów, tym wyższy koszt jednostkowy. W jednej z wcześniejszych analiz wykazano, że najmniej liczne są oddziały w szkołach w Piaszczyńcu i w Słosinku. Przeliczenie wydatków szkoły na ucznia pokazuje, że koszt ucznia w tych szkołach jest znacznie wyższy, niż w innych placówkach. Koszt jednego ucznia w Szkole Podstawowej w Słosinku jest dwukrotnie wyższy, niż w Szkole Podstawowej nr 1 w Miastku.

Wykres 3. Koszt jednego ucznia w placówkach w 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Finansowego

Gmina Miastko finansuje także publiczne i niepubliczne placówki prowadzone przez inne podmioty. Zgodnie z obowiązującym prawem oświatowym niepubliczne i publiczne przedszkole oraz niepubliczna i publiczna szkoła podstawowa prowadzona przez inny podmiot niż JST otrzymuje z budżetu gminy dotację na każdego ucznia. Wysokość dotacji jest obliczana na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 października 2017 r. *o finansowaniu zadań oświatowych* – Dz. U. 2024 poz. 754. W przedziale lat 2020-2022 liczba uczniów szkół prowadzonych przez inne niż JST podmioty wahała się między 159 w 2020 roku a 214 w 2022 roku. W tym samym czasie dotacja dla tych szkół wzrosła dwukrotnie. Z kolei w przedszkolach, żłobkach i klubach dziecięcych liczba dzieci spadła z 107 w 2020 roku do 79 w 2022 roku (spadek o 26%). Mimo tak znaczącego spadku dzieci dotacje dla tych placówek nieznacznie wzrosły.

W Gminie Miastko najwięcej, bo około 30% wszystkich wydatków w latach 2019 – 2022 r. pochłania dział 801 - Oświata i wychowanie. W analizowanych latach wydatki tego działu nominalnie wykazują tendencję rosnącą. W 2019 r. na oświatę wydano 29,3 mln zł, a w 2022 r. – 37,4 mln. Wydatki działu 801 - Oświata i wychowanie to największe i najważniejsze źródło finansowania oświaty. Poza wspomnianym działem zadania oświatowe finansowane są z działu 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza. Wydatki tego działu wahają się między 1,6 mln w 2019 r. a 650,4 tys. zł w 2022 r. sięgają ponad 300 tys. zł rocznie. Kolejnym etapem badania budżetu jest analiza wydatków oświatowych. Wydatki działu 801 – Oświata i wychowanie to największa pozycja wydatków budżetu, wykazująca tendencję rosnącą. W 2022 roku wzrosły o 13,74% w stosunku do roku poprzedniego.

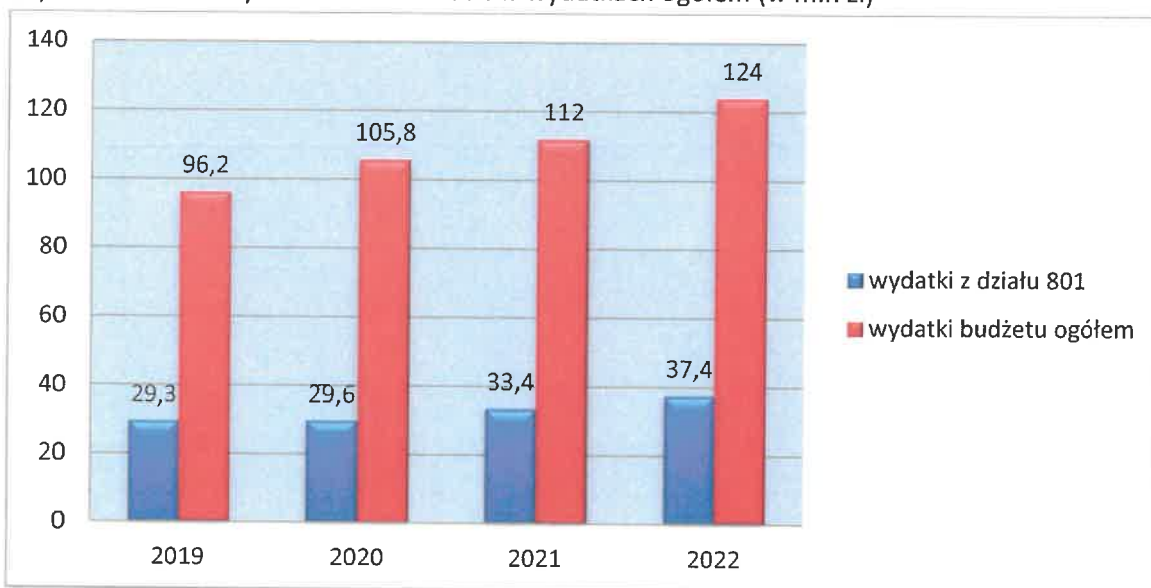
Tabela 5. Wydatki Gminy Miastko w dziale 801 - Oświata i wychowanie i 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza w latach 2021-2022 (w zł)

Dział	Rozdział	Rok 2021 (wykonanie)	Rok 2022 (wykonanie)
801 - Oświata i wychowanie		32 712 908,71	37 209 607,76
	8101 - Szkoły podstawowe	21 224 155,82	22 910 125,57
	80103 - Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	2 481 141,43	2 974 831,73
	80104 - Przedszkola	4 478 328,61	4 952 829,49
	80107 - Świetlice szkolne	-	961 164,12
	80113 - Dowożenie uczniów do szkół	619 092,83	915 174,56
	80146 - Doksztalcanie i doskonalenie nauczycieli	100 127,66	122 548,97
	80148 - Stołówki szkolne i przedszkolne	1 795 014,93	2 213 566,18
	80149 - Realizacja zadań wymagających specjalnej organizacji nauki (...) w przedszkolach, w szk. podst. i innych formach	455 126,19	451 611,38
	80150 - Realizacja zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki (...) w szk. podst.	1 112 768,15	1 465 570,60
	80153 - Zapewnienie uczniom prawa do bezpłatnego dostępu do podręczników	204 790,27	148 763,63
	80195 - Pozostała działalność	242 362,82	193 421,53
854 - Edukacyjna opieka wychowawcza		1 752 667,19	739 315,00
	85401 - Świetlice szkolne	1 048 841,91	-
	85415 - Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym	455 075,28	413 151,92
	85416 - Pomoc materialna dla uczniów o charakterze motywacyjnym	248 750,00	237 250,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania z wykonania budżetu Gminy Miastko za lata 2021 i 2022,

Jak wynika z danych, największe koszty są generowane przez szkoły podstawowe, które pochłaniają ponad 60% wszystkich wydatków na oświatę.

Wykres 4. Udział wydatków z działu 801 w wydatkach ogółem (w mln zł)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Koszty związane z funkcjonowaniem oświaty są również księgowane w dziale 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza.

Tabela 6. Udział wydatków działu 801 - Oświata i wychowanie i działu 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza w wydatkach ogółem Gminy Miastko w latach 2019-2022 (wykonanie)

Wydatki ogółem (% udział w całości budżetu)	96,2 mln (100%)	105,8 mln (100%)	112,0 mln (100%)	124,0 mln (100%)
Dział klasyfikacji budżetowej	2019	2020	2021	2022
Oświata i wychowanie (dz. 801)	29,3 mln (30,4%)	29,6 mln (28%)	33,4 mln (29,8%)	37,4 mln (30,2%)
Edukacyjna opieka wychowawcza (dz. 854)	1,6 mln (1,7%)	1,7 mln (1,6%)	1,8 mln (1,6%)	650,4 tys. (0,5%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zatrudnienie

Jak wynika z danych o zatrudnieniu, w szkołach prowadzonych przez Gminę Miastko w latach 2021-2023 poziom zatrudnienia w etatach rósł, mimo że nie zwiększała się liczba uczniów. W roku 2023 nastąpił spadek zatrudnienia pracowników pedagogicznych w stosunku do roku 2022. Było to spowodowane głównie zmniejszoną liczbą oddziałów oraz przejściem nauczycieli na emeryturę. W szkołach w Słosinku i Piaszczyne zatrudnienie nauczycieli wzrosło w związku z przywróceniem w tych szkołach pełnego ośmioletniego cyklu nauczania.

Z punktu widzenia finansów gminy oraz racjonalnego gospodarowania subwencją oświatową utrzymywanie stanu zatrudnienia na tym samym poziomie pomimo spadku liczby uczniów i zmniejszaniu liczby oddziałów jest zjawiskiem niekorzystnym. Ponadto należy zauważyć, że średni wymiar etatu na jednego zatrudnionego nauczyciela dla wszystkich placówek oświatowych w gminie wynosi 0,89, co oznacza, że powszechne jest zatrudnienie w niepełnym wymiarze czasu pracy. Tylko

w Szkole Podstawowej nr 3 w Miastku i w Szkole Podstawowej w Świerznie wskaźnik ten przekracza 1. Najgorzej sytuacja przedstawia się w Szkole Podstawowej w Piaszczyńcu (0,72) i w Szkole Podstawowej w Słosinku (0,77). Jest to związane z tym, że w szkołach o jednym ciągu nauczania z ramowych planów wynikają ograniczone ilości godzin przedmiotów. Rozwiązaniem powinno być zatrudnianie nauczycieli uprawnionych do nauczania wielu przedmiotów.

Tabela 7. Liczba etatów nauczycieli w placówkach prowadzonych przez Gminę Miastko

Placówka	Liczba etatów nauczycieli w r. szk. 2022/2023	Liczba etatów nauczycieli w r. szk. 2023/2024
SP nr 1	50,62	43,68
SP nr 2	28,73	28,54
SP nr 3	51,56	49,46
SP Dretyń	22,69	20,83
SP Świerzno	18,92	19,97
SP Słosinko	9,98	11,56
SP Piaszczyzna	10,43	13,81
Przedszkole nr 1	12,85	11,35
Przedszkole nr 3	12,26	13,26
Razem	218,04	212,46

Źródło: Raport o stanie Gminy Miastko za rok 2023

Istotnym czynnikiem kosztotwórczym jest niski wskaźnik liczby uczniów przypadających na jednego nauczyciela. Najbardziej niekorzystna pod tym względem jest sytuacja w Szkole Podstawowej w Słosinku, gdzie na jednego nauczyciela przypada 5,51 ucznia oraz w Szkole Podstawowej w Piaszczyńcu, gdzie na jednego nauczyciela przypada 6,55 ucznia.

Jak wynika z danych, największą grupę, bo aż 72,85% nauczycieli, stanowią nauczyciele dyplomowani, a najmniejszą (2,38%) - nauczyciele stażyści. Z punktu widzenia kwalifikacji nauczycieli to bardzo korzystna proporcja. Jeśli jednak te dane zestawimy ze stażem pracy nauczycieli, sytuacja nie wygląda już tak optymistycznie. Tylko niespełna 20% nauczycieli ma staż poniżej 10 lat, a aż 56,66% - 21 lat i więcej. Oznacza to, że w krótkim czasie może odejść na emeryturę duża grupa nauczycieli o najwyższych kwalifikacjach. Najtrudniejsza jest sytuacja szkoły w Słosinku, gdzie nie ma ani jednego nauczyciela o stażu krótszym niż 10 lat.

Gmina Miastko jako organ prowadzący szkoły/placówki w porozumieniu z dyrektorami ustala corocznie plan dofinansowania form doskonalenia zawodowego oraz ustala maksymalne kwoty dofinansowania do kosztów kształcenia pobieranych przez szkoły wyższe i zakłady kształcenia nauczycieli. Środki na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli w wysokości 0,8% planowanych rocznych środków przeznaczonych na wynagrodzenia osobowe nauczycieli umieszczone były w planach finansowych szkół/placówek oraz przy organie prowadzącym. Doskonalenie i doksztalcenie nauczycieli pozwala zdobyć dodatkowe kwalifikacje w celu prowadzenia zajęć wynikających z potrzeb szkoły. Dyrektorzy prowadzą politykę kadrową w tym zakresie, dofinansowując kursy kwalifikacyjne lub studia podyplomowe na kierunkach, na których brak jest wykwalifikowanych nauczycieli. Obecnie większość nauczycieli zatrudnionych w gminnych placówkach posiada przygotowanie do nauczania dwóch i więcej przedmiotów oraz do prowadzenia zajęć specjalistycznych.

Tabela 8. Wydatki na doskonalenie zawodowe nauczycieli w latach 2020-2022

Pochodzenie środków	rok 2020	rok 2021	rok 2022
Budżet placówek	96 417,02	99 127,66	112 994,81
Budżet gminy	-	1 000,00	9 554,16
Razem	96 417,02	100 127,66	122 548,97

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań RB28S, RB27S

Z analizy infrastruktury placówek szkolnych wynika, że na 94 oddziały w szkołach (oddziały szkolne + oddziały przedszkolne w szkołach) przypada 114 sal lekcyjnych. Oznacza to, że w szkołach są znaczne rezerwy lokalowe. Jednak przy bardziej szczegółowej analizie okazuje się, że rezerwy te znajdują się głównie w szkołach miejskich, a w dwóch szkołach – w Piaszcznie i w Słosinku – wskaźnik liczby sal lekcyjnych na jeden oddział wynosi poniżej 1, co oznacza albo konieczność łączenia oddziałów, albo zmianowość powyżej 1. Stosując bardzo uproszczoną arytmetykę i dzieląc liczbę wszystkich uczniów oddziałów szkolnych i przedszkolnych w szkołach na terenie gminy przez sumę sal lekcyjnych w trzech szkołach miejskich otrzymujemy liczbę ok. 21 uczniów na salę lekcyjną. Oznacza to, że same szkoły miejskie byłyby w stanie zaspokoić potrzeby lokalowe gminnej edukacji. Oczywiście tak radykalne rozwiązanie nie wchodzi w rachubę, jednak obrazuje konieczność racjonalizacji sieci szkół.

Organizacja kształcenia dzieci z niepełnosprawnościami

W szkołach ogólnodostępnych edukacją objęci są również uczniowie posiadający orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego oraz specjalnej organizacji nauki i metod pracy. W zależności od zaleceń poradni psychologiczno-pedagogicznej organizuje się dla nich specjalistyczne zajęcia logopedyczne, rewalidacyjne i terapeutyczne.

W subwencji oświatowej przewidziano dodatkowe finansowanie na uczniów posiadających orzeczenie o niepełnosprawności. Wysokość wsparcia zależy od rodzaju niepełnosprawności i określona jest w postaci wag przypisanych do poszczególnych niepełnosprawności. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 roku w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (t.j. Dz. U. 2022 poz. 513) wprowadziło od 1 stycznia 2018 roku nowy rozdział 801 52, 801 53 - realizacja zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod dla dzieci i młodzieży.

Kwota środków finansowych przeznaczonych w subwencji oświatowej dla Gminy Miastko na realizację zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla uczniów w poszczególnych latach kształtowała się następująco:

- rok 2020 - 1 103 793,33 zł
- rok 2021 - 994 958,52 zł
- rok 2022 - 1 065 626 zł
- rok 2023 - 1 647 985,58 zł.

W tabeli poniżej przedstawiono liczbę uczniów niepełnosprawnych, uczęszczających do szkół na terenie Gminy Miastko, dla których została naliczona subwencja oświatowa w latach 2020 – 2023.

Tabela 9. Uczniowie, na których przyznano środki z części oświatowej subwencji ogólnej na nauczanie specjalne

Nazwa szkoły/placówki	2020	2021	2022	2023
Przedszkole Miejskie nr 3 im. Przyjaciół Stumilowego Lasu w Miastku	0	0	0	0
Przedszkole Miejskie nr 1 w Miastku	0	0	0	0
Niepubliczne przedszkole Montessori w Miastku	0	0	0	0
Szkoła Podstawowa im. Polskich Noblistów w Dretyniu	8	6	4	6
Szkoła Podstawowa nr 3 im. Jana Pawła II w Miastku	7	6	7	10
Niepubliczna Szkoła Podstawowa z Oddziałami Przedszkolnymi i Integracyjnymi	3	7	25	7
Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Świerznie	3	2	27	1
Szkoła Podstawowa im. Hieronima Derdowskiego w Piaszczyne	1	2	3	4
Szkoła Podstawowa im. Ks. Zdzisława Jastrzębiec Peszkowskiego w Słosinku	0	1	2	4
Szkoła Podstawowa nr 1 im. Mikołaja Kopernika w Miastku	22	20	11	13
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Karola Wojtyły w Kamnicy	17	1	5	22
Szkoła Podstawowa nr 2 im. Bolesława Chrobrego w Miastku	15	6	5	5
Szkoła Podstawowa im. Kawalerów Orderu Uśmiechu w Wałdowie	3	3	17	9

Źródło: opracowanie własne na podstawie Wykazu szkół i placówek prowadzonych/dotowanych przez JST opracowanego w MEN na podstawie SIO, stan na 30 IX/10 X

Wyniki nauczania

Każdy ósmoklasista przystępuje do egzaminu z trzech przedmiotów obowiązkowych, tj.

- 1) języka polskiego,
- 2) matematyki,
- 3) języka obcego nowożytnego.

Egzamin ósmoklasisty jest egzaminem obowiązkowym, co oznacza, że każdy uczeń ma obowiązek do niego przystąpić, aby ukończyć szkołę. Wyniki egzaminu z 2023 roku pokazały, że uczniowie najlepiej poradzili sobie z zadaniami z języka angielskiego, a najslabiej z matematyki. Słaby wynik osiągnęli uczniowie, którzy przystąpili do egzaminu z języka niemieckiego.

Najlepsze wyniki z języka polskiego osiągnęli uczniowie Szkoły Podstawowej w Dretyniu, a z matematyki i z języka angielskiego – w Niepublicznej Szkole Podstawowej w Kamnicy.

Tabela 10. Wyniki egzaminów ósmoklasisty w 2023 roku

Nazwa szkoły	język polski	matematyka	język angielski
	wynik średni %	wynik średni %	wynik średni %
Szkoła Podstawowa nr 1 w Miastku	64	47	59
Szkoła Podstawowa w Dretyniu	53	40	49
Szkoła Podstawowa nr 2 w Miastku	69	49	58
Szkoła Podstawowa w Świerznie	72	55	46
Szkoła Podstawowa nr 3 w Miastku	70	50	70
Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Kamnicy	68	37	44
gmina	66	46	54
powiat	66	50	57
województwo pomorskie	65	50	63
kraj	66	53	66

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE w Gdańsku

Wyniki egzaminów ośmioklasistów są ważnym wyznacznikiem jakości kształcenia. W ostatnich dwóch latach wyniki uległy poprawie, jednak nadal gmina nie osiąga średniego wyniku powyżej średniej wojewódzkiej ani krajowej z matematyki i języka angielskiego. W poszczególnych szkołach niektóre wyniki osiągają poziom województwa i kraju, dotyczy to jednak pojedynczych przypadków. Należy w tym miejscu podkreślić, że wbrew powszechnej opinii mała liczebność oddziałów nie przekłada się na lepsze wyniki nauczania. Najlepsze wyniki w egzaminach zewnętrznych zdobyli uczniowie ze Szkoły Podstawowej nr 3 w Miastku, gdzie oddziały są najliczniejsze. Niepokojące są wyniki osiągane przez uczniów ze Szkoły Podstawowej w Wałdowie oraz wyniki, jakie osiągnęli uczniowie ze Szkoły Podstawowej w Dretyniu z języka polskiego i matematyki. Bardzo ważne jest wdrożenie programów naprawczych w tych szkołach.

W celu podwyższenia jakości kształcenia i wychowania w przedszkolach i wszystkich szkołach z wyjątkiem jednej realizowano w 2023 roku łącznie 29 innowacji pedagogicznych. Uczniowie brali udział w akcjach charytatywnych i w wolontariacie. Na podstawie art. 90g ustawy o systemie oświaty w roku szkolnym 2022/2023 przyznano uczniom pomoc materialną o charakterze motywacyjnym w formie stypendium za wyniki w nauce i osiągnięcia sportowe. W ramach Lokalnego Programu Wsparcia Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży na zakończenie roku szkolnego 2022/2023 przyznane zostały stypendia Burmistrza Miastka i statuetki „Złota Sowa” dla szczególnie uzdolnionych uczniów pobierających naukę w szkołach podstawowych znajdujących się na terenie gminy Miastko.

W 2023 roku szkoły realizowały różne programy, dzięki którym udało się pozyskać dodatkowe środki na zakup tablic multimedialnych, książek, elementów wyposażenia bibliotek oraz na realizację zadań promujących czytelnictwo.

Po przeprowadzeniu audytu wydano rekomendacje dla organu prowadzącego. Zwrócono między innymi uwagę na konieczność świadomego zarządzania podległą strukturą oświatową, a w szczególności na monitorowanie wydatków, monitorowanie realizacji obowiązku szkolnego, analizę dostosowania sieci szkół i przedszkoli oraz liczby oddziałów do liczby uczniów, racjonalizację zatrudnienia, optymalne wykorzystanie subwencji, staranne i przemyślane przygotowywanie arkuszy organizacyjnych oraz bieżący nadzór nad wprowadzaniem zmianami. Uznano za wskazane dokonanie standaryzacji pewnych działań w taki sposób, aby w miarę możliwości we wszystkich placówkach występowały zbliżone warunki.

2.2. Podsumowanie badań ankietowych

Ogólne informacje o badaniu

Badanie ankietowe zostało przeprowadzone w okresie styczeń – maj 2024 r., a jego wyniki zebrano i opracowano w raporcie.

Celem badania było spojrzenie na rozwój gminy z szerokiej, wieloaspektowej perspektywy. Dotyczyło zarówno istotnych dla jakości życia mieszkańców kwestii związanych ze sferą lokalnej infrastruktury, gospodarki, rozwoju społecznego i stanu środowiska naturalnego, jak i szerokiego zakresu usług realizowanych przez instytucje samorządowe. **Oświata i inne działania edukacyjno-wychowawcze stanowiły jeden z badanych obszarów.** Zgodnie z przyjętymi założeniami wyniki badania powinny umożliwić władzom samorządowym:

- identyfikację najważniejszych w odczuciu mieszkańców problemów gminy,
- określenie problemów i potrzeb społecznych oraz ich społeczno-demograficznego charakteru i zakresu,

- poznanie oczekiwań i postulatów mieszkańców w odniesieniu do kierunków rozwoju gminy i działań władz samorządowych.

Informacje metodologiczne

Ankiety dostarczono do wylosowanych gospodarstw z prośbą o jej przedyskutowanie i wypełnienie przez domowników. Do badania wylosowano ogółem 363 gospodarstwa domowe w próbie podstawowej oraz 100 gospodarstw w próbie rezerwowej. Ankiety zrealizowano w 213 gospodarstwach domowych.

Niepełna realizacja próby (58,68%) powoduje, że nie można zagwarantować spełnienia kryterium reprezentatywności. Badanie zostało zrealizowane przez Urząd Gminy Miastko, a koordynowane było przez FRDL Ośrodek Regionalny w Gdańsku.

Najważniejsze informacje o strukturze populacji

Wśród przebadanych gospodarstw domowych zdecydowaną większość stanowią gospodarstwa, w których zamieszkują mężczyźni w wieku produkcyjnym (68,54%) oraz kobiety w takim samym wieku (69,01%). Należy zwrócić uwagę, że w gminie Miastko 37,56% stanowią gospodarstwa, w których mieszkają mężczyźni w wieku emerytalnym i aż ponad jedną trzecią (45,54%) gospodarstwa, w których mieszkają kobiety w takim wieku. Gospodarstwa z dziećmi w wieku poniżej 6 lat stanowią znaczącą grupę gospodarstw 29,58%. Członkami 45,54% przebadanych rodzin są natomiast dzieci i młodzież w wieku szkolnym (6-18 lat)⁴. **Dane te wskazują na potencjalne duże znaczenie usług publicznych związanych z opieką przedszkolną i edukacją, jak i rosnącą rolę wsparcia dla osób w wieku emerytalnym. Wyniki wpisują się w ogólny trend starzenia się społeczeństwa, a systematyczny spadek liczby urodzeń ze 188 w 2017 roku do 96 w 2022 stawia gminę przed wyzwaniem depopulacji.**

W połowie gospodarstw (50,70%) przynajmniej jedna osoba posiada wykształcenie wyższe niż średnie. Gospodarstw z osobami o wykształceniu pomaturalnym i policealnym jest 7,51%, niepełnym wyższym 6,10% a wyższym 37,09%. Dane te potwierdzają wzrost poziomu wykształcenia widoczny również w całym kraju.

Wśród głównych źródeł dochodów mieszkańców gminy znajdują się: praca na etat 46,95% gospodarstw, emerytura/renta 35,68% gospodarstw i działalność rolnicza 4,23% gospodarstw. Stosunkowo niewielki odsetek gospodarstw domowych wskazywało prowadzenie działalności gospodarczej jako główne źródło dochodów 7,98%. 10,80% gospodarstw domowych ocenia własną sytuację materialną źle, 48,36% gospodarstw ocenia ją jako umiarkowaną, a 28,90% ocenia ją jako dobrą.

Zdecydowana większość objętych badaniem gospodarstw domowych to gospodarstwa, których członkowie mieszkają we własnym domu lub jego części (83,57%). Zwraca uwagę fakt, że 51,64% gospodarstw domowych to gospodarstwa, których wszyscy członkowie lokują centrum swojej aktywności życiowej w całości na terenie gminy (na co dzień żyją i/lub uczą się w gminie). Wśród pozostałych 8,92% to gospodarstwa częściowo związane także z innym miejscem poza gminą, a

⁴ UWAGA! Dane te odnoszą się do odsetka gospodarstw domowych, a nie do wielkości populacji poszczególnych grup wiekowych

11,74% gospodarstw w całości ulokowało swoją aktywność życiową poza gminą. Dane te wskazują na relatywnie niską mobilność mieszkańców gminy. Jednakże odpowiadając na pytanie dotyczące chęci wyprowadzenia się z terenu gminy aż 42,59% ankietowanych odpowiedziało tak lub zdecydowanie tak.

Jedynie 31,93% mieszkańców gminy Miastko jest zadowolonych z faktu zamieszkiwania na terenie gminy, a respondenci w 42,59% gospodarstw zadeklarowali większą lub mniejszą chęć zamieszkania w innym miejscu poza gminą. Bardzo duża grupa badanych w sposób umiarkowany oceniała gminę jako miejsce do życia – członkowie 53,20% gospodarstw domowych wybrali odpowiedź „średnio” dla określenia jakości życia w gminie. Wśród pozostałych respondentów, odpowiedzi „dobrze” i „bardzo dobrze” stanowiły łącznie 23,15% i były prawie identyczne z odpowiedziami „źle” i „bardzo źle” stanowiącymi 23,65%. Łącznie wyniki te można interpretować jako wyraz umiarkowanego przywiązania mieszkańców do życia w gminie Miastko i jedynie umiarkowanego zadowolenia z jakości życia w gminie. W przekonaniu mieszkańców Gmina **Miastko jest gminą dość biedną** – aż 62,45% badanych wskazało odpowiedzi „biedna” i „bardzo biedna” dla określenia sytuacji ekonomicznej gminy, a 17,84% uznało ją za „średnią”. 62,13% mieszkańców deklaruje swoje zainteresowanie sprawami lokalnymi, sprowadza się ono jednak najczęściej do sfery rozmów i bezpośredniej wymiany informacji z sąsiadami lub innymi osobami oraz poszukiwaniem informacji na temat działań gminy. W opinii badanych najwygodniejszymi sposobami informowania mieszkańców o sprawach gminy są: media lokalne (56,81%), oficjalna strona internetowa urzędu gminy (41,78%) i zebrania (32,86%) oraz lokalny portal informacyjny (31,46%).

W świetle wyników badania aktywność społeczną na terenie gminy należy ocenić jako umiarkowanie niską. Jedynie 12,21% gospodarstw deklarowało pełne uczestnictwo w życiu gminy, a 22,07% gospodarstw przyznawało się w tym zakresie do całkowitej bierności. **Bierność społeczna jest związana z warunkami materialnymi gospodarstwa domowego.** Aktywność społeczna i zaangażowanie w działalność organizacji społecznych rośnie wraz z zamożnością gospodarstwa domowego. Ważnym czynnikiem ograniczającym aktywność jest brak poczucia bezpieczeństwa w miejscach publicznych w gminie.

Mieszkańcy gminy są przekonani o swoim niewielkim wpływie na decyzje władz samorządowych. Aż 54,11% badanych gospodarstw domowych uważało, że ich wpływ jest żaden, a 34,30% przyznawała, że jest on umiarkowany. **Brak poczucia wpływu i uczestnictwa w procesach decyzyjnych obniża zadowolenie z zamieszkiwania w gminie i ocenę jakości życia.**

Poziom bezpieczeństwa w miejscach publicznych w gminie jest oceniany średnio. Poczucie bezpieczeństwa pozytywnie wpływa na ogólną ocenę jakości życia. Tylko 11,50% ocenia gminę jako niebezpieczną lub bardzo niebezpieczną, natomiast bezpiecznie czuje się w gminie 38,50%, a bezpiecznie spaceruje 38,61%. **Jednakże największą grupę stanowią oceny „średnio” czyli 50,00% dla bezpieczeństwa w gminie i 41,09% dla bezpieczeństwa spacerowania.**

W przekonaniu badanych w relacjach pomiędzy ludźmi w gminie „przeważa nieufność, ostrożność i interes prywatny” (63,38%). Wyższy poziom społecznego zaufania zaobserwowano w gospodarstwach o wyższym statusie materialnym, czujących się bezpiecznie w gminie i oceniających gminę jako dobre miejsce do życia.

Oceny warunków życia i jakości usług publicznych

Działalność urzędników zatrudnionych w Urzędzie Miasta oceniana jest umiarkowanie. 45,90% respondentów dobrze oceniła ich pracę, 42,51% oceniło ją „średnio” a negatywnie 11,60%. Podobnie oceniane było nastawienie urzędników do klientów załatwiających sprawy w urzędzie – tu ocen pozytywnych odnotowano 45,86%, średnich 46,83% a negatywnych 7,32%. Oceny te są warunkowane bezpośrednimi doświadczeniami mieszkańców. Zazwyczaj lepszą opinię o pracy urzędników i ich nastawieniu do klientów mają ci mieszkańcy, którzy deklarowali załatwienie jakichś spraw w Urzędzie w ciągu ostatniego roku, ale w tym przypadku zauważono prawidłowość wręcz odwrotną. Różnice są jednak zbyt małe, aby wyciągać daleko idące wnioski.

Działalność Burmistrza w ostatniej kadencji oceniana jest negatywnie. Burmistrz zyskał tylko 11,27% ocen dobrych, bardzo dobrych i celujących. Jednocześnie ocen dostatecznych i niższych zarejestrowano łącznie aż 70,43%. Oceny Burmistrza rosły wraz z pozytywnymi ocenami polityki informacyjnej władz samorządowych, poczuciem wpływu na sprawy lokalne i pozytywną oceną pracy Urzędu.

Podobne oceny zyskuje Rada Gminy - 13,15% ocen dobrych i bardzo dobrych i 70,89% ocen 1-3. Podkreślić należy, że w podobnych badaniach rada oceniana jest gorzej niż lider. Wynika to z faktu wyrazistości Rady i mniejszego zrozumienia ich działań w porównaniu z widocznością działań lidera. W przypadku gminy Miastko nie stwierdzono tej zależności, oceny są podobne. Natomiast poczucie wpływu na sprawy gminy powoduje lepsze oceny zarówno Rady, jak i Burmistrza.

Środowisko i otoczenie

Większość aspektów związanych z warunkami środowiskowymi i warunkami otoczenia człowieka zyskało pozytywne oceny mieszkańców. **Dwa obszary zostały jednak ocenione negatywnie: czystość miejsc publicznych oraz estetyka budynków publicznych. Nisko oceniono dbałość instytucji publicznych o stan środowiska przyrodniczego.**

Infrastruktura drogowa, transport i bezpieczeństwo na drogach

Wszystkie aspekty związane z tym obszarem zostały ocenione negatywnie. Równolegle w odpowiedziach na pytanie otwarte o największe problemy w gminie brak komunikacji miejskiej był na 3 miejscu, a zły stan dróg na 5. **Po zsumowaniu z brakiem ścieżek rowerowych, brakiem odśnieżania i brakiem chodników obszar ten był na trzecim miejscu wśród największych problemów w gminie wskazywanych przez mieszkańców. Infrastruktura drogowa znalazła się na 2 miejscu wśród priorytetów budżetowych mieszkańców.** Użytkownicy komunikacji publicznej lepiej oceniali jej jakość niż osoby niemające podobnych doświadczeń. **Podkreślić należy, że dla części mieszkańców gminy brak odpowiedniej komunikacji publicznej jest istotnym problemem życiowym obniżającym jakość życia.**

Oświata i inne działania edukacyjno-wychowawcze

Na tle innych ocenianych obszarów ta sfera usług publicznych wypada pozytywnie poza dostępnością różnych form ciekawego spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży. Osoby posiadające dzieci w wieku przedszkolnym gorzej oceniają dostępność placów zabaw. Podobna prawidłowość zachodzi w przypadku posiadania dzieci w wieku szkolnym. **Generalnie osoby posiadające dzieci w wieku**

szkolnym lub przedszkolnym gorzej oceniają aspekty związane z tym obszarem niż osoby ich nieposiadające.

Przy wyborze szkoły respondenci zwracają uwagę (możliwość wskazania 3 aspektów) na położenie placówki, doświadczenie i wykształcenie nauczycieli oraz opinie o szkole, co stanowi 47% wskazań. Kolejne 3 czynniki wpływające na wybór szkoły to jednoczesny tryb zajęć, oferta zajęć dodatkowych i możliwość korzystania ze świetlicy (łącznie 36%). Razem stanowi to 83%. Najważniejszymi zadaniami szkoły według ankietowanych są rozwijanie kompetencji kluczowych, rozwijanie talentów uczniów oraz edukacja sportowa, zdrowotna i ekologiczna, co stanowi 75% wskazań. Na kolejnym miejscu jest dbanie o bezpieczeństwo z 14% co łącznie daje 97% wskazań.

Z zestawienia ważności i oceny elementów związanych z edukacją wynika, że respondenci uznali za ważne a jednocześnie wymagające jak najszybszej poprawy: dostępność różnych form ciekawego spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, dostępność zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży oraz dostępność placów zabaw dla dzieci. Z kolei jako mniej ważne ale dobrze oceniane wskazano: jakość nauczania w szkołach podstawowych, dostępność świetlic szkolnych dla dzieci i młodzieży oraz jakość wyposażenia szkół.

Ankietowani mieli również możliwość wykazania się podstawową wiedzą na temat finansowania oświaty. Na pytanie, czy subwencja rządowa wystarcza na realizację zadań oświatowych w gminie aż 98, 46% osób nie udzieliło odpowiedzi. Oznacza to prawdopodobnie, że respondenci zupełnie nie orientują się w tej sprawie i w związku z tym nie zaryzykowali odpowiedzi.

Miejsca pracy i przedsiębiorczość

Wszystkie aspekty zostały ocenione negatywnie. Warto przy tym zauważyć, że oceny rzeczywistych przedsiębiorców są w tym wypadku nieco bardziej negatywne niż pozostałych mieszkańców. **Brak pracy jest w pierwszej dwójce wśród największych problemów w gminie wskazywanych przez mieszkańców z 24% wskazań.**

Polityka społeczna i zdrowie

Wszystkie wymiary oceny realizacji polityki społecznej w gminie zyskują oceny negatywne poza dostępem do aptek. Najbardziej negatywnie oceniano brak dostępu do lekarzy specjalistów. **Brak dostępu do lekarzy jest w pierwszej dwójce wśród największych problemów w gminie wskazywanych przez mieszkańców z 24% wskazań.** Na kolejnym miejscu jest zainteresowanie gminy problemami seniorów oraz możliwość korzystania z usług opiekuńczych. **Biorąc pod uwagę wzrastającą liczbę seniorów wynikającą ze starzenia się społeczeństwa jest to mocny sygnał ze strony mieszkańców. Mieszkańcy oczekują działań władz gminy na rzecz poprawy sytuacji.**

Kultura, sport i rekreacja

Działalność instytucji kultury oraz oferta kulturalna i sportowa dostępna na terenie gminy zyskały pozytywne oceny respondentów. Gorzej oceniono natomiast aspekty związane z codziennym życiem społecznym sprzyjające społecznej integracji: zdecydowanie negatywnie oceniono dostępność miejsc, w których dorośli mogą spędzać czas wolny poza domem oraz jakość dróg dla pieszych w najbliższej okolicy. Najlepsze oceny otrzymała działalność bibliotek oraz możliwość udziału w imprezach sportowych jako widz.

Oceny w wielu sferach warunkowane są statusem materialnym gospodarstwa domowego: badanie wykazało, że im lepsza jest sytuacja ekonomiczna gospodarstwa, tym częściej pozytywnie ocenia się jakość usług publicznych i dostęp do nich. Im trudniejsza sytuacja gospodarstwa, tym częściej deklaruje się wykluczenie z możliwości czynnego uczestniczenia w życiu kulturalnym i w działaniach społecznych, częściej wskazuje na brak możliwości integracji społecznej oraz na ograniczenia w dostępie do szeroko rozumianych usług publicznych.

Podsumowanie

Czynniki pozytywnie oddziałujące na jakość życia w gminie

- pozytywna ocena stanu środowiska naturalnego, generalne zadowolenie ze stanu otoczenia człowieka,
- pozytywna ocena działalności szkół i przedszkoli na terenie gminy,
- pozytywna ocena działalności gminnych instytucji kultury, sportu i rekreacji.

Najważniejsze ujawnione w badaniu problemy:

- problemy materialne dotyczą ok. 11% gospodarstw domowych i przekładają się na wykluczenie społeczne, warunkujące niższe szanse życiowe i ograniczające jakość życia,
- nieodpowiednia dostępność i jakość publicznego transportu zbiorowego połączona z niską oceną utrzymania dróg publicznych, bezpieczeństwa na drogach i dostępności tras rowerowych znacząco wpływa na ocenę jakości życia,
- niskie oceny polityki społecznej prowadzonej przez instytucje gminy wśród grup uboższych i znajdujących się w gorszym położeniu (a więc bezpośrednio zainteresowanych tą polityką),
- utrudniony dostęp do lekarzy specjalistów,
- brak miejsc pracy i negatywna ocena warunków prowadzenia działalności gospodarczej,
- niski poziom zaufania społecznego wpływający na obniżenie kapitału społecznego,
- duża liczba gospodarstw, w których mieszkają osoby w wieku emerytalnym,
- wymuszone przesunięcie aktywności życiowej części mieszkańców poza teren gminy,
- znaczący brak poczucia wpływu na sprawy publiczne, warunkujący ograniczenie poczucia współodpowiedzialności za sprawy gminy,
- społeczne poczucie ograniczonej dbałości instytucji publicznych o czystość miejsc publicznych oraz estetykę budynków publicznych.

2.3. Efekty spacerów badawczych

Kolejnym elementem pracy nad strategią były spacery badawcze. Objęły one wszystkie prowadzone przez gminę Miastko szkoły i odbyły się zgodnie z poniższym harmonogramem:

- Szkoła Podstawowa nr 3 w Miastku - 26 marca,
- Szkoła Podstawowa nr 1 w Miastku, Szkoła Podstawowa nr 2 w Miastku, Szkoła Podstawowa w Świerznie - 22 kwietnia,
- Szkoła Podstawowa w Słosinku, Szkoła Podstawowa w Piaszczyńcu, Szkoła Podstawowa w Dretyniu - 23 kwietnia.

W spacerach brali udział nauczyciele, dyrektorzy szkół, rodzice i dzieci ze wszystkich szkół zarządzanych przez gminę Miastko. Szkoły były prezentowane przez dyrektorów. W czasie prezentacji uczestnicy obserwowali szkołę i jej otoczenie, notując swoje uwagi w kwestionariuszach. Jedna z osób biorąca udział w spacerze robiła zdjęcia, które pozwoliły na stworzenie katalogu

dokumentującego stan poszczególnych nieruchomości. Wizyty kończyły się spotkaniami podsumowującymi.

Zgromadzona dokumentacja fotograficzna przedstawia wybrane elementy szkół i ich otoczenia: boiska zewnętrzne, sale gimnastyczne, sale informatyczne, stołówki, świetlice, szatnie, pokoje nauczycielskie, otoczenie, biblioteki, szafki, sale, korytarze, toalety, place zabaw. Pojedyncze zdjęcia nie oddają całego obrazu funkcjonowania danej szkoły np. posiadania kilku sal gimnastycznych, jednak dość dobrze pokazują różnice pomiędzy szkołami. W niektórych obszarach różnice te są bardzo duże. Większa ilość zdjęć znajduje się w posiadaniu Urzędu Gminy Miastko.

Uczestnicy spacerów badawczych wypełniali kwestionariusze, które w odniesieniu do poszczególnych szkół zawierały wykaz elementów podlegających ocenie. Każdy z punktów można było komentować w dwóch obszarach: „Co nam się podoba?” i „Co warto usprawnić?”. Wyniki poczynionych obserwacji zebrano i w formie tabelarycznej przedstawiono w „Raporcie ze spacerów badawczych w szkołach w gminie Miastko”. Uczestnicy zwracali uwagę zarówno na wyposażenie i funkcjonalność poszczególnych elementów, jak i na walory estetyczne. Starali się rzetelnie i obiektywnie oceniać warunki panujące w szkołach. Nawet w tych placówkach, które dysponują znacznie gorszymi warunkami niż pozostałe, starano się znaleźć pozytywne strony. Najczęstsze uwagi pozytywne dotyczyły wielkości poszczególnych elementów, sposobu zagospodarowania i wyposażenia. Co ciekawe, najwięcej uwag krytycznych dotyczyło tych samych obszarów.

Z katalogów fotograficznych wyłania się obraz placówek o bardzo zróżnicowanej bazie lokalowej, można się wręcz pokusić o stwierdzenie, że niekiedy jest to różnica epoki. Mimo starań dyrektorów o estetykę i ergonomiczne wykorzystanie powierzchni nie da się ukryć, że np. Szkoła Podstawowa w Piaszcznie jest zdecydowanie zbyt mała na potrzeby szkoły ośmioklasowej, a niektóre pomieszczenia pełnią w zależności sytuacji rolę szatni, sali gimnastycznej czy stołówki.

2.4. Podsumowanie warsztatów strategicznych

Obszar oświaty jest podatny na zmiany społeczne i gospodarcze, które występują w otoczeniu i do których można zaliczyć między innymi:

- wydłużanie się przeciętnej długości życia,
- sukcesywny spadek liczby osób w wieku aktywności zawodowej,
- niedostosowanie umiejętności pracowników do oczekiwań nowoczesnego rynku pracy,
- rosnące zapotrzebowanie na pracowników wysoko i średnio wykwalifikowanych przy jednoczesnym spadku zapotrzebowania na pracowników bez kwalifikacji,
- rosnąca mobilność ludności,
- spadek poczucia bezpieczeństwa,
- podatność gospodarek krajowych i regionalnych na zmiany koniunktury na rynkach światowych, w tym na długotrwałe zjawiska kryzysowe w gospodarce,
- rosnąca rola korporacji ponadnarodowych,
- postępująca globalizacja oraz wzrastające powiązania gospodarcze, naukowe i technologiczne, zarówno pomiędzy krajami, jak i pomiędzy przedsiębiorstwami, uczelniami, laboratoriami publicznymi i władzami regionalnymi,
- łatwość przemieszczania się, zmiany miejsca zamieszkania, wzajemne przenikanie się kultur,
- rozwój mediów i nowych form komunikacji, które w coraz większym stopniu służą działalności gospodarczej, politycznej i społecznej,

- transformacja organizacji pracy dokonująca się dzięki gospodarce i w przedsiębiorstwach, w których w zależności od struktury kapitałowej pojawiły się różne kultury organizacyjne,
- upowszechnianie się dostępu do usług świadczonych drogą elektroniczną,
- przenoszenie produkcji (szczególnie opartej na prostym montażu) z Polski do innych krajów,
- wzrastająca rola innowacji społecznych i organizacyjnych w stosunku do innowacji technologicznych,
- zwiększające się znaczenie czynnika niematerialnego w innowacjach (know-how, marketing, informacja, zarządzanie zasobami, wiedza pozasłowna),
- wzrastająca rola outsourcingu, szczególnie w fazie prac rozwojowych oraz rola rynku technologii i zaawansowanych technologicznie małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP).

Przygotowanie skutecznej strategii w perspektywie długofalowej, a następnie przełożenie jej na poziom operacyjny wymaga analizy obecnych problemów, ale także zidentyfikowania czynników zewnętrznych, na które podmioty nie mają wpływu, ale które muszą być uwzględnione w planowaniu strategicznym. Świadome planowanie działań długofalowych wymaga zatem dobrania właściwych narzędzi badawczych i analitycznych, aby opracowany dokument przedstawiał wiarygodny obraz obecnej sytuacji, oparty na faktach, a nie przypuszczeniach czy spekulacjach. Jednym z takich narzędzi jest analiza SWOT.

Analiza SWOT pozwala na uporządkowanie czynników wewnętrznych i zewnętrznych, determinujących możliwości rozwoju wybranych podmiotów. Planowanie strategiczne, zorientowane na wyznaczanie celów strategicznych i operacyjnych, wymaga szczegółowej i kompleksowej analizy aktualnej pozycji podmiotu z jej słabymi i silnymi stronami oraz warunków zewnętrznych pozwalających przewidzieć szanse i zagrożenia dla realizacji tej strategii.

Do elementów Analizy SWOT należą:

- S (Strengths) – mocne strony: wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego obiektu,
- W (Weaknesses) – słabe strony: wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę analizowanego obiektu,
- (Opportunities) – szanse: wszystko to co stwarza dla analizowanego obiektu szansę korzystnej zmiany,
- T (Threats) – zagrożenia: wszystko to co stwarza dla analizowanego obiektu niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Analiza SWOT jest analizą strategiczną, dzięki której możliwe jest określenie faktycznej strategii działania. Wskazuje ona zestaw czynników, które mogą wzajemnie wpływać na system oświaty, wspomagając lub utrudniając podejmowanie działań przyczyniających się do jego rozwoju. Zadaniem analizy strategicznej jest opisanie stanu faktycznego. Analiza strategiczna SWOT identyfikuje też zachodzące procesy (czy też elementy kształtujące te procesy) i nie określa jednostkowych danych, charakterystycznych dla analizy statystycznej.

Podczas odbytych w dniach 27 III, 24 IV i 22 V spotkaniach zespołu strategicznego odbyły się warsztaty strategiczne, podczas których przeprowadzono analizę SWOT i sformułowano cele.

Poniżej przedstawiamy syntetyczną analizę SWOT dla oświaty Gminy Miastko.

Mocne strony	pkt	Słabe strony	pkt
Dobra baza lokalowa i dobre wyposażenie szkół	20	Niski kapitał społeczny	20
Wykwalifikowana kadra	20	Współpraca z innymi samorządami	12
Dostępność i różnorodność zajęć	15	Nieoptymalna sieć szkół	10
Szkoły jako centra kultury	10	Niewystarczająca infrastruktura sportowo-rekreacyjno-kulturalna (place zabaw, ścieżki rowerowe, kino, sale gimnast., pływalnia, orliki)	10
Szkoła muzyczna, szansa na rozwój kulturalny dzieci	10	Słabe aplikowanie o środki zewnętrzne i słabe ich wykorzystanie	7
Powiatowy Młodzieżowy Dom Kultury	5	Brak zakładów pracy i miejsc pracy (słabe przyciąganie inwestycji)	5
Miejsko Gminny Ośrodek Kultury	5	Mała i malejąca liczba mieszkańców	5
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	5	Braki kadrowe w szkołach, brak chętnych do zarządzania placówkami oświatowymi	5
Aktywnie działające Miasteckie Towarzystwo Gospodarcze, kluby sportowe i harcerstwo	5	Mała aktywność organizacji pozarządowych funkcjonujących w różnych dziedzinach na terenie gminy	5
Tereny sprzyjające osiedlaniu i rekreacji: położenie geograficzne, środowisko naturalne, brak ciężkiego przemysłu	5	Odptyw młodzieży z gminy - edukacja i praca	4
		Niska motywacja części pracowników	3
		Brak wyodrębnionego transportu dla uczniów oraz transportu gminnego	3
		Rosnące zadłużenie gminy	3
		Niewystarczające dodatkowe kompetencje nauczycieli np. społeczne	2
		Niewystarczające usługi opiekuńcze skierowane do osób starszych	2
		Niewystarczająca troska o przyjazną atmosferę w szkołach	2
		Słabe wykorzystanie potencjału rodziców jako organu doradczego i współorganizującego proces dydaktyczno- wychowawczy	2
	100		100
Szanse	pkt	Zagrożenia	pkt
Dostępność zewnętrznych środków finansowych	20	Starzenie się społeczeństwa i niż demograficzny	30
Rozwój turystyki	20	Odptyw młodych ludzi do większych miast	30
Poprawa połączeń komunikacyjnych PKP i PKS	20	Niestabilna polityka finansowa państwa, częste zmiany prawa i nieprecyzyjne zapisy	10
Zmiana systemu finansowania oświaty	20	System edukacji nieadekwatny do współczesnych potrzeb dzieci i przyszłego świata	10
Wzrost liczby urodzeń	10	Zmiana mentalności społeczeństwa - przerzucanie odpowiedzialności, roszczeniowość, odwracanie ról	5
Rozwój usług opiekuńczych skierowanych do osób starszych	5	Wojny, pandemie, klęski żywiołowe	5
Wprowadzenie rozwiązań wspierających rozwój przedsiębiorczości, w tym przedsiębiorczości niepowodującej degradacji środowiska	5	Wyzwania cywilizacyjne: świat wirtualny, sztuczna inteligencja, komputery, media społecznościowe zagrożeniem dla rozwoju dzieci	5
		Brak zewnętrznych źródeł finansowania	5
	100		100

Poszczególne elementy analizy SWOT uszeregowano według przypisanych im wartości punktowych, W każdej z czterech części SWOT wartości sumowały się do 100. Według uczestników warsztatów najmocniejszą stroną jest dobra baza lokalowa i dobre wyposażenie szkół. Wysoką pozycję uzyskały również kwalifikacje nauczycieli, doceniono także dostępność i różnorodność zajęć. Uczestnicy wysoko ocenili również działalność instytucji pozaszkolnych, które w sposób pozytywny wpływają na rozwój kulturalny, społeczny i zawodowy uczniów.

Uczestnicy warsztatów zdefiniowali znacznie więcej słabych stron oświaty i czynników z nią związanych. Zdecydowanie najslabiej oceniono szeroko rozumiany kapitał społeczny. Wśród słabych stron można wymienić ściśle oświatowe oraz takie, które należą do otoczenia oświaty i wywierają na nią znaczący wpływ. Czynniki typowo oświatowe i tkwiące w systemie to nieoptymalna sieć szkół, słabe aplikowanie o środki zewnętrzne i słabe ich wykorzystanie, braki kadrowe w szkołach, brak chętnych do zarządzania placówkami oświatowymi, niska motywacja części pracowników, brak wyodrębnionego transportu dla uczniów oraz transportu gminnego, niewystarczające dodatkowe kompetencje nauczycieli np. społeczne oraz niewystarczająca troska o przyjazną atmosferę w szkołach. Poza systemem oświaty, jednak wywierające na nią znaczny wpływ, znajdują się takie czynniki, jak: współpraca z innymi samorządami, niewystarczająca infrastruktura sportowo-rekreacyjno-kulturalna (plac zabaw, ścieżki rowerowe, kino, sale gimnastyczne, pływalnia, orliki). Dużą wagę uczestnicy warsztatów przykładają również do sytuacji na lokalnym rynku pracy, do zjawisk demograficznych oraz do sytuacji finansowej samorządu.

Z kolei szans upatruje się głównie w dostępności zewnętrznych środków finansowania, w rozwoju turystyki i w poprawie komunikacji kolejowej i autobusowej oraz w rozwoju przedsiębiorczości. Natomiast główne zewnętrzne zagrożenia tkwią w negatywnych zjawiskach demograficznych, w niestabilnej sytuacji finansowej i prawnej, a także w niepewnej sytuacji politycznej. Bezpośrednio w odniesieniu do oświaty zidentyfikowano zagrożenie w postaci systemu edukacji nieadekwatnego do współczesnych potrzeb dzieci i do przyszłego świata.

Tabela 10. Obszary strategiczne z przypisanymi celami strategicznymi i operacyjnymi.

Obszar: Zarządzanie			
Cel strategiczny: Efektywne zarządzanie systemem oświaty w gminie			
Cel operacyjny 1: Optymalizacja procesów zarządzania oświatą		Cel operacyjny 2: Aktywne pozyskiwanie funduszy zewnętrznych	
Obszar: Edukacja			
Cel strategiczny: Wysoka jakość kształcenia			
Cel operacyjny 1: Wyrównywanie szans edukacyjnych wszystkich uczniów	Cel operacyjny 2: Zapewnienie wysokiego poziomu kształcenia	Cel operacyjny 3: Wspieranie gotowości uczniów na wyzwania cywilizacyjne	
Obszar: Infrastruktura			
Cel strategiczny: Nowoczesna i wielofunkcyjna baza edukacyjno-rekreacyjna			
Cel operacyjny 1: Rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej	Cel operacyjny 2: Poprawa dostępności żłobków i przedszkoli	Cel operacyjny 3: Modernizacja istniejących budynków i wyposażenia szkół i przedszkoli	Cel operacyjny 4: Wzrost bezpieczeństwa uczniów
Obszar: Kapitał społeczny			
Cel strategiczny: Wysoki kapitał społeczny			
Cel operacyjny 1: Aktywizacja społeczna mieszkańców		Cel operacyjny 2: Wzmacnianie współpracy i partnerstwa	

Źródło: opracowanie własne

Wnioski z audytu, analizy SWOT, badań ankietowych, spacerów badawczych i warsztatów strategicznych

Realizacja misji jednostek oświatowych powinna być ukierunkowana na wszechstronny rozwój uczniów przygotowanych do stawiania czoła wyzwaniom współczesności. Pogłębianie dysproporcji między wydatkami oświatowymi finansowanymi ze środków własnych gminy a środkami otrzymywanymi w postaci subwencji w znacznym stopniu ogranicza możliwości inwestowania w system oświaty, a w dłuższej perspektywie może wpłynąć niekorzystnie na wysokość udziału innych wydatków w stosunku do wydatków na oświatę w budżecie gminy. Utrzymywanie się takiej tendencji wymusza poszukiwanie rozwiązań wpływających na ograniczenie wydatków ponoszonych przez gminę z tytułu realizacji zadań oświatowych. Wiąże się to z koniecznością efektywnego zarządzania placówkami i optymalnego wykorzystywania posiadanego potencjału finansowego, infrastrukturalnego i jakościowego. Dzięki temu nakłady finansowe ponoszone na pojedynczego ucznia powinny się przekładać na poprawę efektów kształcenia. Skutecznie wdrażana strategia powinna zapewnić stworzenie optymalnego modelu zarządzania jakością oświaty w gminie Miastko, a w efekcie – poprawę jakości i dostępności usług publicznych w zakresie edukacji.

Wysoka jakość edukacji powinna być mierzona stopniem spójności pomiędzy rynkiem pracy i zatrudnialnością absolwentów a efektami kształcenia. W procesie edukacyjnym powinno się kłaść nacisk na nowe metody kształcenia i innowacje. System edukacji musi stosować takie metody kształcenia, dzięki którym realizuje się rozwój kompetencji kluczowych młodego pokolenia. Kształcenie młodzieży zapewniać powinno wyposażenie jej w odpowiednie do zmieniających się czasów umiejętności i kwalifikacje (w tym szczególnie społeczne i kulturowe). Młodzi ludzie powinni rozumieć rolę kapitału społecznego oraz czynnie uczestniczyć w jego budowaniu. Konieczne jest zwrócenie uwagi na kształcenie nakierowane na wspólnoty, grupy, nowoczesne metody zarządzania oraz nowoczesne struktury organizacyjne. W procesie edukacji należy akcentować kreatywność i innowacyjność jako zasadnicze dla rozwoju umiejętności, z jednoczesnym uwzględnieniem specyfiki gospodarczej regionu. Ważne jest również zwracanie uwagi na kształtowanie postaw obywatelskich, demokratycznych i przedsiębiorczych. Jakość systemu powinna być analizowana poprzez badania ilościowe i jakościowe, a w razie konieczności powinny być wprowadzane niezbędne modyfikacje.

3. STRATEGIA ROZWOJU OŚWIATY W GMINIE MIASTKO – WIZJA, MISJA, KIERUNKI DZIAŁAŃ

W 2013 r. Rada Miejska w Miastku przyjęła do realizacji pierwszą i dotychczas jedyną Strategię Oświaty Gminy Miastko na lata 2013-2018. Strategiczne zamierzenia gminy zawarte w tym dokumencie skupiały się na siedmiu głównych priorytetach:

1. Zapewnienie wysokiego poziomu kształcenia dzieci i młodzieży, poprzez :

- 1) podniesienie jakości oferty edukacyjnej,
- 2) modernizację pracowni komputerowej w szkołach,
- 3) wspieranie merytoryczne i metodyczne nauczycieli oraz doskonalenie nauczycieli, w tym w zakresie wychowania oraz pracy z młodzieżą o specjalnych potrzebach edukacyjnych,
- 4) modyfikowanie oferty zajęć pozalekcyjnych, w tym organizacji kół przedmiotowych,
- 5) zachęcanie uczniów do uczestnictwa w konkursach, olimpiadach i zawodach sportowych,
- 6) kontynuację systemu stypendialnego oraz przyznawania nagród dla uczniów najzdolniejszych w nauce i sporcie,
- 7) podnoszenie jakości pracy bibliotek szkolnych,
- 8) rozwój poradnictwa zawodowego dotyczącego wyboru szkoły ponadgimnazjalnej.

2. Wyrównanie szans edukacyjnych wszystkich uczniów, poprzez:

- 1) kontynuację pomocy materialnej ze strony gminy,
- 2) dofinansowanie dowozu uczniów do szkół,
- 3) doskonalenie różnych form pomocy psychologiczno–pedagogicznej,
- 4) poprawę warunków kształcenia i rozwoju dziecka niepełnosprawnego w placówkach oświatowych poprzez tworzenie klas integracyjnych w szkole podstawowej i gimnazjum,
- 5) likwidację barier architektonicznych w Szkole Podstawowej nr 2 w Miastku celem przystosowania jej dla uczniów niepełnosprawnych,
- 6) poszerzenie i poprawę jakości oferty w zakresie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka,
- 7) upowszechnianie edukacji przedszkolnej poprzez tworzenie punktów przedszkolnych, zespołów wychowania przedszkolnego lub dodatkowych oddziałów przedszkolnych w szkołach.

3. Zapewnienie odpowiednich warunków nauki, wychowania, opieki oraz bezpieczeństwa, poprzez:

- 1) sukcesywne przeprowadzanie kompleksowych remontów obiektów oświatowych z uwzględnieniem wszystkich zaleceń i decyzji służb bhp, p.poż. i SANEPID,
- 2) stopniowe przeprowadzanie termomodernizacji budynków szkolnych,
- 3) systematyczne doposażenie placówek oświatowych w sprzęt i pomoce dydaktyczne, w tym tablice interaktywne,
- 4) modernizację szkolnych boisk sportowych i budowę placów zabaw,
- 5) zakładanie i modernizację monitoringu wewnętrznego i zewnętrznego w szkołach,
- 6) kontynuowanie działań opiekuńczych: dożywianie, stypendia socjalne,
- 7) rozwój istniejących klas sportowych w Szkole Podstawowej nr 1 w Miastku oraz utworzenie klas sportowych w Gimnazjum w Miastku,
- 8) budowa pełnowymiarowej Sali sportowej w Szkole Podstawowej nr 1 w Miastku.

4. Wzmocnienie wychowawczej i środowiskowej roli placówek oświatowych, poprzez:

- 1) poszerzenie zakresu współpracy ze środowiskiem lokalnym, instytucjami, fundacjami, stowarzyszeniami, Policją, Strażą Miejską, Poradnią Psychologiczno–Pedagogiczną w zakresie

ewentualnych zagrożeń oraz realizację lokalnych programów profilaktycznych i wychowawczych,

- 2) wzmocnienie roli rodziców w wychowaniu i edukacji dzieci i młodzieży,
- 3) rozwój wolontariatu młodzieżowego,
- 4) rozwijanie współpracy szkół z rodzicami i lokalnym środowiskiem w zakresie podejmowania różnorodnych działań edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych,
- 5) organizowanie imprez środowiskowych z udziałem placówek oświatowych, rodziców i mieszkańców.

5. Tworzenie warunków dla pełnego rozwoju uczniów wybitnie zdolnych, poprzez:

- 1) Wczesne dostrzeganie uczniów wybitnie uzdolnionych i stwarzanie im możliwości dalszego rozwoju,
- 2) kształtowanie aktywnej postawy uczniów poprzez pobudzanie procesu twórczego myślenia, samodzielne poszukiwanie i zdobywanie różnorodnych umiejętności zgodnie z indywidualnymi zainteresowaniami i uzdolnieniami,
- 3) promocję oraz wyróżnianie osiągnięć dydaktyczno–wychowawczych poszczególnych placówek.

6. Pozyskiwanie zewnętrznych źródeł finansowania oświaty, poprzez:

- 1) doskonalenie kadry w zakresie pozyskiwania środków unijnych,
- 2) stworzenie jednolitego systemu pozyskiwania dochodów z tytułu wynajmu terenów i pomieszczeń gminnej bazy oświatowej,
- 3) pozyskiwanie środków z PFRON na likwidację barier architektonicznych oraz wyposażenie w materiały dydaktyczne do pracy z dziećmi niepełnosprawnymi,
- 4) pozyskiwanie środków unijnych na realizację dodatkowych zajęć opiekuńczo – dydaktyczno – wychowawczych.

7. Racjonalizacja i usprawnienie systemu zarządzania oświatą, poprzez:

- 1) wprowadzenie w szkołach podstawowych o małej liczbie uczniów, nauczania w klasach łączonych,
- 2) aktualizację dotychczasowych norm zatrudniania oraz zapewnienie jednolitych zasad i standardów wynagradzania pracowników administracji i obsługi szkół,
- 3) racjonalizację i optymalizację kosztów ponoszonych na utrzymanie 1 ucznia i 1 oddziału w szkołach i przedszkolach,
- 4) zapewnienie wysoko kwalifikowanych kadr administracyjnych zarządzających w jednostkach oświatowych,
- 5) wprowadzenie zintegrowanego systemu zarządzania oświatą wspomagającego kluczowe procesy zarządzania wraz z doposażeniem szkół i przedszkoli w sprzęt komputerowy.

Pomimo upływu lat wiele ze sformułowanych w poprzedniej strategii priorytetów w dalszym ciągu pozostaje aktualnych, co znalazło odzwierciedlenie w niniejszym dokumencie.

Strategia Rozwoju Oświaty w Gminie Miastko na lata 2021-2030 to dokument wskazujący kierunki, które powinny być brane pod uwagę przez władze samorządowe podczas pracy nad planami krótkookresowymi o charakterze wykonawczym i przy podejmowaniu bieżących decyzji. Wysoki poziom edukacji ułatwia rozwój społeczeństwa, zwiększa szanse na osiągnięcie sukcesu zawodowego i życiowego mieszkańców. Odpowiednia organizacja systemu oświaty jest nie tylko inwestycją w przyszłość mieszkańców, stanowi także ogromne wyzwanie dla samorządu. Edukacja dzieci i młodzieży to długotrwały proces, stąd niezbędne jest prowadzenie działań zaplanowanych

w dłuższej perspektywie czasowej. Proces edukacji musi być adekwatny do współczesnych wyzwań i megatrendów. Kluczowe umiejętności XXI wieku takie jak: umiejętność współpracy, adaptacji do nowych warunków, oceny i analizy informacji, rozwiązywania problemów, czy też efektywna komunikacja warunkują powodzenie w przyszłym życiu społecznym i zawodowym.

Celem polityki edukacyjnej jest stworzenie elastycznego systemu, nadążającego za zachodzącymi zmianami, umożliwiającego podnoszenie jakości kształcenia zgodnie z oczekiwaniami i potrzebami mieszkańców oraz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. Systemu dostosowanego do wymogów Unii Europejskiej i gospodarki światowej, który reaguje na zmiany gospodarcze i społeczne. System ten powinien zapewnić wysoką jakość usług oświatowych prowadzonych przez samorząd oraz racjonalny poziom ich finansowania.

Misja i wizja

W wyniku przeprowadzonych analiz systemu oświaty w gminie Miastko, opracowanej diagnozy oraz prac zespołów warsztatowych powstała misja i wizja Strategii oświaty gminy Miastko na lata 2024 - 2030.

Wizja strategiczna jest opisem realnie wyobrażonej sytuacji docelowej oświaty w gminie w przyjętej perspektywie czasowej. Jest to sytuacja, jaką społeczność lokalna chce realizować i do jakiej chce dążyć. Zgodnie z obowiązującym podejściem w ramach nowoczesnego zarządzania publicznego i paradygmatem polityk rozwoju wizja powinna być zdefiniowana jako stan docelowy osiągnięty w końcowym etapie perspektywy czasowej, na który opracowana jest Strategia.

Wizja:

Gmina Miastko to miejsce, gdzie nowoczesna i efektywnie zarządzana oświata tworzy solidne fundamenty dla przyszłości, zapewniając uczniom i młodzieży wszechstronne przygotowanie do aktywnego i świadomego uczestnictwa w dynamicznie zmieniającym się świecie.

Misja:

Naszym celem jest budowanie edukacji na najwyższym poziomie, opartej na kompetentnych kadrach oraz nowoczesnych metodach nauczania, które odpowiadają na indywidualne potrzeby i możliwości każdego ucznia. Dążymy do tego, aby zdobywane przez uczniów i pracowników umiejętności nie tylko spełniały wymagania zmieniającego się rynku pracy, ale także podnosiły jakość życia całej społeczności gminy Miastko.

Cele strategiczne i operacyjne

Obszar: ZARZĄDZANIE

Zarządzanie jest jednym z głównych obszarów funkcjonowania każdego systemu. Dobre i efektywne zarządzanie obejmuje każdy aspekt działalności, od zarządzaniem finansami począwszy, na zarządzaniu kadrami i nieruchomościami kończąc. W sytuacji malejącej liczby uczniów i pesymistycznych prognoz demograficznych niezbędne jest takie zarządzanie systemem, które pozwoli z jednej strony zminimalizować kwoty dofinansowania do subwencji, a drugiej natomiast zapewnić uczniom optymalne warunki nauki oraz uzyskać jak najlepsze wyniki nauczania. W tym celu niezbędne jest monitorowanie systemu na każdym etapie: analiza arkuszy organizacyjnych pod kątem ponoszonych kosztów, racjonalne gospodarowanie zasobami ludzkimi, podnoszenie kompetencji kadry zarządzającej, doskonalenie zawodowe nauczycieli. Wskazane jest przygotowanie kadry do aplikowania o zewnętrzne środki finansowe, które pozwolą na lepsze finansowanie zadań oświatowych.

CEL STRATEGICZNY: EFEKTYWNE ZARZĄDZANIE SYSTEMEM OŚWIATY W GMINIE

Cele operacyjne	Kierunki działań	Odpowiedzialność	Finansowanie	Wskaźniki
Optymalizacja procesów zarządzania oświatą	Dostosowanie organizacyjne sieci szkół do sytuacji demograficznej i prawnej	Rada Miejska, burmistrz	budżet Gminy	zwiększenie liczzebności uczniów w oddziale
	Monitorowanie sieci szkół i przedszkoli pod kątem efektywności organizacyjno-finansowej	UM	budżet Gminy	zmniejszenie kwoty dofinansowanej do subwencji
	Analiza logistyczna i finansowa dowozu dzieci do szkół	UM	budżet Gminy	raport z analizy, decyzja o wyborze najkorzystniejszej opcji
	Transparentność i przejrzystość zarządzania oświatą w gminie oraz sprawna komunikacja pomiędzy uczestnikami procesów zarządzania	UM, WEiRS, dyrektorzy, KOSSZKIS	budżet Gminy	podstrona na stronie UM informująca o sprawach edukacji/budżetu gminy; ilość wejść na podstronę po roku jej funkcjonowania
Regularne i aktywne doskonalenie kadry zarządzającej		UM, dyrektorzy	budżet Gminy	liczba szkoleń, procent przeszkolonej kadry
Działania motywujące i wspierające współpracę między szkołami na terenie gminy oraz poza gminą		UM, dyrektorzy, nauczyciele	budżet Gminy	liczba wspólnych inicjatyw

Aktywne pozyskiwanie funduszy zewnętrznych	Analiza arkuszy organizacyjnych przez wyspecjalizowany zespół	UM	budżet Gminy	oszczędności wynikające z wprowadzonych zmian
	Dostosowanie planu finansowania podnoszenia kwalifikacji nauczycieli do potrzeb szkół	UM, dyrektorzy	budżet Gminy	liczba dodatkowo zdobytych kwalifikacji w deficytowych obszarach
	Dążenie do zlokalizowania specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego w Miastku	UM, powiat	budżet Gminy	Ośrodek w Miastku
	Budowa zespołu w celu aktywnego monitorowania potrzeb i źródeł finansowania oraz aplikowanie o środki UE, rządowe i inne	UM	budżet Gminy	kwota pozyskanych środków
	Doskonalenie kadry szkół w zakresie pozyskiwania środków i udziału w projektach	UM	budżet Gminy	liczba projektów
	Współpraca z podmiotami prowadzącymi nabory do programów i grantów	UM	budżet Gminy	kwota pozyskanych środków

Obszar: EDUKACJA

Postęp w edukacji to nastawienie na ciągłe doskonalenie procesów, metod i form pracy, ale także rozwój osobisty i zawodowy nauczycieli, monitorowanie efektów i zarządzanie zmianą w organizacji. To także podejmowanie działań opartych na najlepszych przykładach dobrych praktyk i edukacyjnych trendach przyszłości oraz kultura wzajemnego uczenia się, opartego na diagnozie i stosowaniu technik i procedur pozwalających na działanie i uczestniczenie w przemianach wynikających z potrzeb środowiska i trendów edukacji. W systemie oświaty ważny jest uczeń i ważny jest nauczyciel. W procesie nauki dzieci stają się coraz bardziej świadome sposobów uczenia się i myślenia, uczą się rozumowania opartego na doświadczeniu i eksperymentowaniu. Naturalną ciekawość uczniów warto wykorzystywać, stosując nowoczesne, sprzyjające kreatywności uczniów metody uczenia się. W celu realizacji umożliwienia realizacji celów edukacyjnych należy między innymi wspierać współpracę między szkołami, wymianę dobrych praktyk, kreowanie polityki kadrowej nastawionej na podnoszenie kwalifikacji nauczycieli. Wszelkie działania powinny być nastawione na zapewnienie równego dostępu do edukacji najwyższej jakości. Proces edukacyjny powinien być wzmocniony poprzez stosowanie aktywizujących i pobudzających kreatywne myślenie metod i form pracy na lekcjach, realizację projektów i innowacji pedagogicznych. Osiągnięcia uczniów powinny być promowane i doceniane między innymi poprzez funkcjonowanie systemu stypendialnego. W przypadku niepowodzeń uczniów należy zorganizować system wczesnego reagowania i organizowania pomocy dydaktycznej dla dzieci i wychowawczej dla rodziców oraz poznawania technik mediacyjnych, rozwiązywania konfliktów. Wszystkie te działania powinny przynieść efekt w postaci wysokich efektów nauczania osiąganych w sprzyjających, bezpiecznych i przyjaznych dla ucznia warunkach.

CEL STRATEGICZNY: WYSOKA JAKOŚĆ KSZTAŁCENIA

Cele operacyjne	Kierunki działań	Odpowiedzialność	Finansowanie	Wskaźniki
Wyrównywanie szans edukacyjnych wszystkich uczniów	Rozwój oddziałów integracyjnych w przedszkolach	UM, WEIRS	Budżet Gminy, budżety przedszkoli	procent dzieci ze wskazaniem nieobjętych nauczaniem w oddziałach integracyjnych
	Wyposażenie przedszkoli odpowiednio do potrzeb pracy z dziećmi ze SPE itp.	UM, WEIRS	Budżet Gminy, budżety przedszkoli	liczba nowego sprzętu
	Dostosowanie oferty zajęć pozalekcyjnych do potrzeb uczniów	UM, WEIRS,	Budżet Gminy, budżety przedszkoli	liczba uczniów objętych zajęciami dodatkowymi
	Rozwinięcie systemu stypendialnego dla uczniów zdolnych w celu wspierania talentów oraz promowanie sukcesów uczniów	UM, WEIRS, dyrektorzy	Budżet Gminy, sponsorzy	liczba uczniów objętych systemem, kwota wsparcia
	Współpraca pedagoga z MGOPS, szczególnie w przypadku dzieci z rodzin o niskich dochodach	dyrektorzy, pedagodzy, MGOPS	MGOPS	liczba zdiagn. uczniów wymagających wsparcia
Zapewnienie odpowiedniej liczby nauczycieli posiadających kwalifikacje do pracy z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	dyrektorzy	Budżet Gminy, budżety szkół	liczba nauczycieli, którzy zdobyli niezbędne kwalifikacje	

	Zapewnienie odpowiedniej dostępności specjalistów do pracy z dziećmi z SPE (wakaty)	UM	Budżet Gminy	liczba wakatów
	Dostosowanie szkół do potrzeb uczniów niepełnosprawnych, w tym likwidacja barier architektonicznych	UM, dyrektorzy	UM, PFRON	liczba zlikwidowanych barier, liczba dostosowań do potrzeb uczniów z niepełnospr.
Zapewnienie wysokiego poziomu kształcenia	Rozwijanie kompetencji kadry do motywowania uczniów do nauki i rozbudzania ich ambicji	UM, dyrektorzy	Budżet Gminy, budżety szkół	liczba przeskolonych nauczycieli
	Wykorzystywanie nowoczesnych technologii i metod nauczania w celu doskonalenia procesu uczenia się	UM, dyrektorzy	Budżet Gminy, budżety szkół	liczba przeskolonych nauczycieli
	Wprowadzanie edukacji regionalnej (kaszubskiej, morskiej) w szkołach	UM, dyrektorzy	Budżety szkół	liczba uczniów objętych edukacją regionalną
	Wspieranie innowacji i eksperymentów pedagogicznych w szkołach w celu rozwijania kompetencji kluczowych, społecznych i obywatelskich ucznia	dyrektorzy	Budżet Gminy, budżety szkół	liczba innowacji i eksperymentów
Wspieranie gotowości uczniów na wyzwania cywilizacyjne	Realizacja edukacyjnych projektów partnerskich	UM, dyrektorzy	Budżet Gminy, budżety szkół	liczba projektów
	Wzbogacanie oferty edukacyjnej zgodnie z zainteresowaniami uczniów	UM	Budżet Gminy, budżety szkół	liczba uczniów objętych zajęciami dodatkowymi
	Promowanie zdrowego stylu życia (dieta, aktywność fizyczna)	UM, dyrektorzy, nauczyciele	Budżet Gminy, budżety szkół, środki zewnętrzne	liczba uczniów
	Zapewnienie uczniom odpowiedniego dostępu do poradnictwa psychologicznego (radzenie sobie ze stresem, problemami emocjonalnymi, trudnościami w nauce)	UM, dyrektorzy	Budżet Gminy, budżety szkół	liczba uczniów, którzy skorzystali
	Zwiększanie świadomości uczniów w zakresie roli zrównoważonego rozwoju	dyrektorzy, nauczyciele	Budżety szkół, środki zewnętrzne	liczba przeprowadzonych zajęć, spotkań informacyjnych itp.
	Wspieranie świadomego korzystania z nowych technologii w sposób pozwalający uniknąć uzależnień behawioralnych	UM, dyrektorzy, nauczyciele	Budżety szkół, środki	liczba przeprowadzonych zajęć, spotkań informacyjnych itp.

Obszar: INFRASTRUKTURA

Nowoczesna edukacja wymaga nowoczesnych i wyposażonych w dobry sprzęt placówek oświatowych. Dzieci powinny się uczyć w bezpiecznych dla nich warunkach, czystych, odnowionych i estetycznych pomieszczeniach wyposażonych w sprzęt umożliwiający realizację atrakcyjnych i sprzyjających rozwojowi zadań. Uczniowie powinni mieć w miarę możliwości dostęp do przedszkola/szkoły blisko miejsca zamieszkania, a jeśli nie jest to możliwe, powinni korzystać ze zorganizowanych przez samorząd dowozów. Ważny jest łatwy dostęp do wszelkich instytucji i działań wzmacniających edukację. Uczniowie i nauczyciele potrzebują miejsc przyjaznych i sprzyjających nawiązywaniu relacji w szkole i w jej otoczeniu. Realizacji tych celów będą służyć prowadzone w miarę potrzeb remonty, modernizacje i inwestycje, systematyczne doposażanie obiektów w pomoce i sprzęty, rozwój bazy sportowej szkół, w tym w miarę możliwości budowa nowych obiektów sportowych.

CEL STRATEGICZNY: NOWOCZESNA I WIELOFUNKCYJNA BAZA EDUKACYJNO-REKREACYJNA

Cele operacyjne	Kierunki działań	Odpowiedzialność	Finansowanie	Wskaźniki
Rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreatywnej	Analiza możliwości wybudowania i funkcjonowania pływalni w Miastku	UM, Rada Miejska	budget Gminy	raport z analizy, decyzja w sprawie
	Analiza potrzeb w zakresie potrzeb tworzenia nowych i modernizacji oraz doposażania istniejących placów zabaw	UM, Rada Miejska	budget Gminy	raport z analizy, decyzja w sprawie
	Analiza potrzeb w zakresie wybudowania hal widowiskowo-sportowych.	UM, Rada Miejska	budget Gminy	raport z analizy, decyzja w sprawie
	Analiza potrzeb i możliwości wybudowania boisk wielofunkcyjnych przy szkołach w gminie Miastko	UM, Rada Miejska	budget Gminy	raport z analizy, decyzja w sprawie
	Dążenie do zapewnienia zrównoważonego rozwoju uwzględniającego dbanie o środowisko i ekologię, w tym wykorzystywanie źródeł energii odnawialnej.	UM, Rada Miejska	budget Gminy	liczba szkół zasilanych energią odnawialną, liczba szkoleń z zakresu, liczba działań wspierających środowisko
Poprawa dostępności miejsc w żłobkach i przedszkolach	Analiza możliwości modernizacji stadionu w Miastku	UM, Rada Miejska	budget Gminy	raport z analizy, decyzja w sprawie
	Analiza potrzeb w zakresie utrzymywania i tworzenia nowych miejsc w żłobkach i przedszkolach	UM, Rada Miejska	budget Gminy	raport z analizy, decyzja w sprawie
	Stworzenie formalnoprawnych warunków do powstawania placówek prowadzonych przez inne podmioty niż JST	UM, Rada Miejska	budget Gminy	liczba nowych placówek
	Sukcesywne odnawianie wyposażenia sal dydaktycznych szkół i przedszkoli	UM, Rada Miejska	budget Gminy	liczba placówek z potrzebami odnowienia wyposażenia
Modernizacja istniejących budynków i wyposażenia szkół i przedszkoli	Wyposażenie szkół w pracownie oraz sale do ćwiczeń empirycznych i	UM, Rada Miejska	budget Gminy	liczba szkół bez

Wzrost bezpieczeństwa uczniów	eksperymentów	UM, Rada Miejska	budżet Gminy	pracowni lista potrzeb, liczba placówek ze starym sprzętem komputerowym i niewystarczającą infrastrukturą
	Monitorowanie potrzeb szkół w zakresie wyposażenia w sprzęt informatyczny i sukcesywne doposażanie oraz modernizacja infrastruktury informatycznej i sprzętowo-sieciowej niezbędnej do prawidłowej realizacji procesu edukacyjnego	UM, Rada Miejska	budżet Gminy	liczba placówek z potrzebami remontowymi
	Remonty szkół i przedszkoli w miarę istniejących potrzeb	UM, dyrektorzy	budżet Gminy	liczba szkół bez monitoringu
	Modernizacja lub zapewnienie odpowiedniego monitoringu w szkołach	UM, Rada Miejska	budżet Gminy	liczba nowych tras, liczba nowych ścieżek
	Rozbudowa tras rowerowych oraz przyrodniczych ścieżek edukacyjnych	dyrektorzy, nauczyciele	budżet Gminy	wzrost poczucia bezpieczeństwa dzieci
	Tworzenie bezpiecznej i przyjaznej przestrzeni do pracy z dziećmi i uczniami			

Obszar: KAPITAŁ SPOŁECZNY

Kapitał społeczny to zbiór wartości, norm i sieci społecznych, które pozytywnie wpływają na wzrost zaufania i współpracy między ludźmi, poprawę zdrowia i dobrej kondycji psychicznej oraz przyspieszenie rozwoju gospodarczego. Każdy może przyczynić się do wzrostu kapitału społecznego w swojej społeczności poprzez aktywny udział w organizacjach społecznych, uczestnictwo w lokalnych wydarzeniach i współpracy z innymi ludźmi. Wzmocnienie kapitału społecznego jest kluczowe dla rozwoju społeczeństwa. Dzięki lepszemu wzajemnemu zaufaniu i współpracy między ludźmi możemy stworzyć bardziej zintegrowane i silniejsze społeczności, które będą radzić sobie z wyzwaniami przyszłości. Budowanie faktycznej, wielosektorowej współpracy różnych podmiotów na rzecz rozwoju edukacji, także poza systemem szkolnym, jest wyzwaniem w dużym stopniu uzależnionym od stanu kapitału społecznego. Kluczowymi partnerami w tym procesie są JST, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy oraz uczelnie – posiadające olbrzymi potencjał merytoryczny i praktyczny. W kontekście budowania relacji instytucji edukacyjnych z otoczeniem zewnętrznym ważne jest otwarcie się szkół na potrzeby społeczności lokalnych, pełnienie przez nie funkcji integrujących, a także angażowanie w proces decyzyjny różnego rodzaju interesariuszy, w tym w szczególności rodziców i lokalnych liderów. Nieodzownym elementem edukacji jest przygotowanie uczniów do przyszłego rynku pracy. Funkcjonowanie w nowoczesnym społeczeństwie wymaga aktywnych zachowań i umiejętności podejmowania trafnych decyzji. Wszelkiego rodzaju wybory dotyczące zdobywania wykształcenia czy kwalifikacji zawodowych wymagają coraz większej wiedzy o rynku pracy, rynku edukacyjnym i o sobie samym. W zakresie realizacji działań strategicznych edukacja wymaga umocnienia sieci powiązań i intensyfikacji współpracy między edukacją a lokalnym środowiskiem firm, przedsiębiorców, rzemieślników i instytucji działających w zakresie rozwoju wsparcia gospodarczego.

CEL STRATEGICZNY: WYSOKI KAPITAŁ SPOŁECZNY

Cele operacyjne	Kierunki działań	Odpowiedzialność	Finansowanie	Wskaźniki
Aktywizacja społeczna mieszkańców	Powołanie młodzieżowej rady gminy i rady seniorów	Rada Miejska, UM, dyrektorzy	budget Gminy	liczba spotkań rady
	Tworzenie warunków do rozwoju stowarzyszeń, klubów sportowych itp.	UM, NGO	budget Gminy	liczba nowych organizacji
	Włączanie rodziców, społeczności lokalnej, ngo, przedsiębiorców w życie szkół	UM, dyrektorzy, nauczyciele, przedsiębiorcy, Miasteczkie Towarzystwo Gospodarcze	budget Gminy	liczba rodziców, ngo i przedsiębiorców zaangażowanych, liczba inicjatyw
	Promocja wolontariatu	UM, dyrektorzy, nauczyciele	budget Gminy	liczba wolontariuszy
	Promocja kształcenia ustawicznego dorosłych - rozwój edukacji przez całe życie	UM, dyrektorzy	budget Gminy	liczba dorosłych podnoszących kwalifikacje
	Zwiększenie atrakcyjności oraz różnorodności oferty instytucji i podmiotów działających w sferze kultury	UM, NGO, MGOK, PWDK	budget Gminy	liczba inicjatyw, liczba uczestników wydarzeń
	Wspieranie i promocja działalności samorządowej oraz aktywizacja uczestnictwa dzieci w życiu społecznym	Rada Miejska, UM, dyrektorzy	budget Gminy	liczba inicjatyw, wartość wsparcia
	Stworzenie koalicji dla edukacji gminy Miastko	Rada Miejska, UM,	budget Gminy	budget Gminy

				porozumień na rzecz edukacji, liczba spotkań
Wzmacnianie współpracy i partnerstwa	Przygotowywanie i realizacja wspólnych projektów angażujących różne grupy (dzieci, nauczyciele, rodzice, przedsiębiorcy, ngo, samorząd)	UM, dyrektorzy, nauczyciele	budżet Gminy	liczba projektów
	Włączanie mieszkańców w podejmowanie decyzji i działania w szkole oraz w gminie	UM, dyrektorzy, nauczyciele	budżet Gminy	liczba inicjatyw
	Włączanie społeczności szkolnej w działalność gminy i innych partnerów społecznych z zastosowaniem technik i metod pracy rozwijających więzi i relacje między uczniami oraz poczucie odpowiedzialności	UM, dyrektorzy, nauczyciele	budżet Gminy	liczba inicjatyw

Wskazówki do realizacji wybranych celów

Gmina Miastko powinna być miejscem kształtowania otwartych na społeczeństwo oraz przedsiębiorczych obywateli i lokalnych patriotów. Podstawowym zadaniem edukacji jest nie tyle doskonalenie jednostki czy rozwinięcie jej potencjalnych zdolności, ile raczej przystosowanie ucznia do wymogów dorosłego życia poprzez ukształtowanie w nim takich właściwości i kompetencji, jakich wymaga społeczeństwo. Dynamicznie zmieniająca się rzeczywistość wymaga również od systemu oświaty stałego diagnozowania sytuacji oraz dostosowywania się do niej bez szkody dla fundamentalnych celów istnienia oświaty. W ramach realizacji tego zadania niezbędne jest podejmowanie szeregu działań merytorycznych ukierunkowanych przede wszystkim na rozwój różnorodnej oferty zajęć dodatkowych, tworzenie klas sportowych i rozwijanie zainteresowań uczniów od najmłodszych lat. Niezbędne jest kształcenie w zakresie bezpieczeństwa, w tym szczególnie cyberbezpieczeństwa. Istotne jest też kształtowanie zainteresowań dzieci i młodzieży oraz rozwój kluczowych kompetencji uczniów. Ze względu na obserwowane zjawiska oraz badania alarmujące o słabej kondycji zdrowotnej i fizycznej dzieci i młodzieży niezbędne jest również zwiększenie atrakcyjności zajęć sportowych w szkołach i edukacja dla zdrowia.

Ze względu na stały rozwój technologii informatycznych niezbędne jest stałe podnoszenie kwalifikacji nauczycieli w tym zakresie. Zadanie to dotyczy również uwzględnienia zmian technologicznych w komunikacji placówek oświatowych, realizacji programów edukacyjnych zarówno dla uczniów, jak i nauczycieli.

Narastające problemy społeczne i związane z nimi problemy wychowawcze muszą być skutecznie rozwiązywane w porozumieniu placówek oświatowych z innymi podmiotami polityki społecznej oraz w porozumieniu i za zgodą zainteresowanych, czyli dzieci, młodzieży i ich rodziców lub prawnych opiekunów. Zadanie to zawiera w sobie działania skierowane na wsparcie psychologa, pedagoga w placówkach oświatowych oraz na lepiej dostępną pomoc psychologiczno-pedagogiczną. Ważną rolę odgrywają świetlice szkolne, które wspomagają rodziców w realizacji przez nich obowiązków zawodowych. Wczesne zdiagnozowanie przyczyn problemów w nauce pozwala na szybką interwencję i wdrożenie odpowiednio dostosowanych działań.

Prawidłowe i odpowiedzialne przygotowanie uczniów do wejścia na rynek pracy wymaga stałego i systemowego zbierania i analizowania informacji o otoczeniu i zachodzących w nich zjawiskach mających wpływ na funkcjonowanie oświaty. Konieczne jest prowadzenie monitoringu zmian demograficznych mających wpływ na liczebność dzieci objętych obowiązkiem szkolnym. Organizacja systemu monitorowania zjawisk społeczno-demograficznych odbywać się powinna w Urzędzie Miejskim, a gminne placówki oświatowe powinny mieć stały dostęp do wyników tych analiz, aby móc lepiej korygować prowadzoną działalność i dostosowywać ją do zmieniających się wskaźników.

Wysoka jakość i efektywność systemu oświaty zależna jest w największym stopniu od kompetencji kadry oraz od sprawnego i efektywnego zarządzania oświatą. Istotna jest również baza infrastrukturalna i wyposażenie wykorzystywane w procesie edukacji. Dynamiczny rozwój technologii ma swoje konsekwencje również w systemie oświaty – komputeryzacja, społeczeństwo informacyjne, globalizacja zasobów informatycznych i wiedzy implikują konieczność stosowania nowych form kształcenia i wymiany informacji, rozwoju wiedzy i umiejętności nauczycieli, ponoszenie kosztów odtworzeniowych w zakresie pomocy dydaktycznych, ale też możliwe oszczędności w funkcjonowaniu systemu oświaty. Oprócz rozwoju technologii istotne znaczenie dla poziomu i

jakości kształcenia mają uwarunkowania infrastrukturalne takie jak wysokiej jakości stan budynków i pomocy dydaktycznych oraz racjonalność gospodarowania (zarządzania) nimi, co ma wpływ – w połączeniu z postępującymi zmianami demograficznymi i społecznymi – na kwestie efektywnego zarządzania siecią placówek oświatowych w gminie. Rozwój bazy dotyczy przede wszystkim racjonalnego gospodarowania posiadanymi zasobami zgodnie z zasadą koncentracji środków i efektów. Efektywne zarządzanie zasobami będzie w tym wypadku oznaczać racjonalizację sieci w reakcji na zachodzące procesy demograficzne. Należy także podejmować działania zmierzające do stosowania możliwie jak najbardziej nowoczesnych technologii pomocnych w procesie edukacyjnym, który prowadzi do osiągnięcia najlepszych z możliwych wyników.

Kolejnym istotnym działaniem koniecznym do podjęcia w skali wszystkich placówek jest poprawa bezpieczeństwa uczniów w placówkach oświatowych. Chodzi tu o uzupełnienie monitoringu wizyjnego w szkołach. Zadanie to uwzględni również stałe prowadzenie bieżących remontów budynków placówek oświatowych oraz doposażenie szkół w potrzebne pomoce dydaktyczne i stałe podnoszenie standardów bazy dydaktycznej (pracownie, komputery).

Współczesna edukacja nie może ograniczać się do przekazywania wiedzy, musi także kłaść większy nacisk na rozwijanie umiejętności i kształtowanie określonych postaw, z których najważniejszymi są zachowania prospołeczne (m. in. umiejętności komunikacyjne, umiejętności rozwiązywania problemów, pracy zespołowej, inteligencji emocjonalnej) i przedsiębiorcze. Nowoczesna szkoła musi być swego rodzaju kuźnią postaw wynikających z kultury lokalnej i cywilizacji globalnej, tolerancji, patriotyzmu, otwartości, współpracy i dążności do kompromisu i porozumienia. Współczesna placówka oświatowa musi być otwarta na otoczenie i zdolna do podejmowania współpracy ze wszystkimi interesariuszami, którzy swymi potencjałami (zasobami) mogą wesprzeć działania oświaty. Nowy model placówki oświatowej to centrum aktywności lokalnej, które tętni życiem nie tylko podczas realizacji zadań edukacyjnych, ale staje się miejscem integracji i współpracy lokalnej społeczności. Przydatność i efektywność placówki oświatowej mierzy się nie tylko wynikami egzaminów lub miejscem w rankingach, lecz także zdolnością do absorpcji dostępnych zasobów i wykorzystywania możliwości, jakie niesie otoczenie. Placówka oświatowa poprzez szereg podejmowanych działań ma kształtować w młodych ludziach umiejętności i postawy obywatelskie, patriotyczne i przedsiębiorcze.

Te postawy powinny się przejawiać w aktywności społecznej i obywatelskiej uczniów szczególnie w samorządzie i w Młodzieżowej Radzie Miasta. W celu umożliwienia realizacji tego zadania konieczne jest intensyfikowanie współpracy placówki oświatowej z różnymi osobami, instytucjami i podmiotami sfery publicznej, społecznej i prywatnej. Należy przy tym zwracać uwagę na respektowanie praw rodziców i umożliwienie im wpływu na charakter placówki i jej jakość oraz zasobność. Placówka oświatowa ma obowiązek swoim przykładem pokazywać uczniom praktyczną stronę współpracy i jej zasady. Konieczne jest stworzenie warunków kształtujących wśród dzieci i młodzieży zachowania i postawy demokratyczne, tolerancyjne i patriotyczne.

Działania te mają rozwijać wiedzę o demokracji i umiejętności aktywnego funkcjonowania w społeczeństwie demokratycznym i obywatelskim. Szczególnie akcentuje się tu działania zmierzające do podnoszenia rangi procedur demokratycznych w samorządzie uczniowskim oraz stwarzanie warunków i motywów do podejmowania działalności społecznej przez uczniów. W ramach tego zadania konieczne jest podjęcie takich działań, jak zacieśnianie współpracy placówek oświatowych

między sobą oraz z instytucjami wspierającymi wychowanie dzieci i młodzieży. Konieczne jest też zacieśnianie współpracy szkół z biznesem, organizacjami społecznymi, rodzicami itp. Celem tej współpracy jest dostarczenie uczniom praktycznej wiedzy o zjawiskach i zależnościach społecznych, kulturowych i ekonomicznych, a jej efektem powinno być zwiększenie wpływu otoczenia placówki oświatowej na proces i wyniki kształcenia. Taka współpraca powinna dawać dzieciom i młodzieży praktyczną wiedzę o zjawiskach i zależnościach społecznych, kulturowych, ekonomicznych. Placówki oświatowe dzięki tej współpracy powinny też korzystać w postaci wzrostu stopnia samofinansowania wszelkich działań zmierzających do wzrostu atrakcyjności i jakości kształcenia w gminie Miastko.

4. SYSTEM WDRAŻANIA I OCENY REALIZACJI STRATEGII

4.1. System wdrażania Strategii

Procedury wdrażania, monitorowania i aktualizacji zawierają listę działań, których podjęcie ma na celu ułatwienie realizacji Strategii Oświaty w Gminie Miastko oraz umożliwienie stałego monitorowania i dostosowywania zapisów Strategii do zmieniających się warunków otoczenia społeczno-gospodarczego. Wdrażanie Strategii powinno uwzględniać następującą strukturę operacjonalizacji:

Strategia: całościowy zestaw celów i kierunków interwencji publicznej o charakterze rozwojowym dla danego obszaru aktywności publicznej samorządu (wspólnoty i jej reprezentacji w postaci demokratycznie wybranych władz).

Program: plan jednorazowy, który obejmuje zbiór działań i określa główne etapy osiągania celów, kolejność, czas trwania i terminy zakończenia oraz jednostki odpowiedzialne za każdy etap.

Projekty: mniejsze, odrębne części Programu, bardzo dokładnie opisujące operacyjny poziom realizacji zadań strategicznych. Na jeden program może składać się wiele projektów pozostających ze sobą w określonej i charakterystycznej dla specyfiki Programu relacji.

Zadania roczne: szczegółowo ustalone wytyczne określające, co należy zrobić w danym roku, aby osiągać strategiczne cele całego Programu.

Proces wdrażania Strategii jest rozpatrywany na trzech głównych poziomach:

- organizacyjnym,
- merytorycznym,
- społecznym.

Poziom organizacyjny

Strategia Rozwoju Oświaty w Gminie Miastko nie ogranicza się w swych zapisach tylko do zadań realizowanych bezpośrednio przez Gminę Miastko. Strategia proponuje przede wszystkim zadania, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej i wszystkich podmiotów, rodziców i organizacji działających w sferze oświaty w gminie. Jednak wdrażanie Strategii, zawierającej zadania będące w kompetencjach wielu lokalnych i ponadlokalnych instytucji, organizacji i środowisk, wymaga ścisłej koordynacji i współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami. Podstawowymi zadaniami w zakresie wdrażania strategii powinny być:

- koordynacja współpracy między Gminą Miastko, WEIRS, placówkami oświatowymi, różnymi podmiotami, organizacjami społecznymi i innymi interesariuszami sfery oświaty w Miastku,
- harmonizacja realizacji działań zapisanych w Strategii i innych dokumentach (strategie branżowe itp.),
- koordynowanie działań Urzędu w zakresie pozyskiwania funduszy zewnętrznych na zadania zawarte w Strategii,
- pozyskiwanie partnerów do realizacji zadań zapisanych w Strategii.

Poziom merytoryczny

Poziom merytoryczny obejmuje wdrażanie i monitorowanie zadań zapisanych w Strategii, przegląd zapisów i ich aktualizację. Na poziomie merytorycznym ważną rolę przypisuje się Zespołowi ds. wdrażania i aktualizacji Strategii. Zespół zostanie powołany decyzją Burmistrza jako reprezentacja różnorodnych środowisk oświatowych. Wdrażanie Strategii będzie się dokonywać według następujących zasad:

1. Planowanie roczne zadań i budżetowe (operacyjne) oraz monitoring i aktualizacja dokumentu odbywają się na posiedzeniach monitorujących i aktualizacyjnych.
2. Podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych zadań zawartych w Strategii i wyznaczonych do realizacji w danym okresie (roku) przesyłają do jednostki monitorującej sprawozdania z ich realizacji.
3. Zespół ds. wdrażania i aktualizacji Strategii na posiedzeniu monitorującym dokonuje:
 - oceny zadań realizowanych w danym okresie (roku),
 - identyfikacji problemów, które ograniczyły bądź uniemożliwiły realizację wyznaczonych zadań,
 - opracowania propozycji niezbędnych zmian w zakresie realizowanych zadań.
4. W czasie procesu aktualizacji Strategii dokonuje się wyboru i priorytetyzacji zadań do realizacji w kolejnym okresie

Poziom społeczny

Upowszechnienie zapisów Strategii wśród społeczności lokalnej ma na celu:

- poinformowanie o wdrażaniu Strategii m.in. celach, zadaniach, oczekiwanych rezultatach,
- objaśnienie dalszych etapów procesu planowania – realizacja zapisów programu, zaproszenie partnerów do współpracy,
- prezentację potencjału systemu oświaty w gminie Miastko, priorytetów i kierunków rozwoju w najbliższych latach (obszary priorytetowe, kierunki działań i zadania),
- zachęcenie do wzięcia udziału w realizacji Strategii,
- zachęcenie do aktywnego uczestniczenia w życiu placówek oświatowych w gminie oraz współtworzenia go.

W celu upowszechnienia treści Strategii zostanie ona umieszczona do pobrania (w postaci pdf) w BIP Urzędu Miejskiego.

4.2. Monitoring i ewaluacja

Skuteczność realizacji Strategii i jej celów zapewnić będzie sprawny system kontrolny, obejmujący:

- **monitoring**, czyli podsystem zbierania i selekcjonowania informacji,
- **ewaluację**, czyli podsystem oceny i interpretacji zgromadzonego materiału.

Monitoring

Monitoring procesu wdrażania Strategii jest odpowiedzialnym i ważnym zadaniem, warunkującym skuteczną realizację przyjętych celów strategicznych. Zadanie monitorowania i oceny procesu wdrażania Strategii można powierzyć wyznaczonej do tego celu jednostce organizacyjnej ulokowanej

w strukturze organizacyjnej Urzędu lub oddelegowanemu do tych celów pracownikowi. Główne obszary, które będą podlegać monitorowaniu, to:

- cele strategiczne i operacyjne wyznaczone w Strategii.
- projekty realizujące cele Strategii.

Proces monitorowania będzie polegał na systematycznym obserwowaniu zmian zachodzących w ramach poszczególnych projektów oraz celów wyznaczonych w Strategii. Zaleca się, aby monitoring prowadzony był jednocześnie na kilku płaszczyznach. Powinien dostarczać informacji na temat postępów w osiąganiu przyjętych celów i kierunków strategicznych oraz umożliwić kwantyfikację efektów zrealizowanych projektów.

Monitoring procesu wdrażania Strategii będzie się odbywał w dwóch etapach:

- Tworzone co dwa lata sprawozdania z realizacji celów i projektów, zawierające podstawowe informacje na temat podejmowanych działań, stopnia realizacji projektów oraz ewentualnych efektów końcowych tych projektów.
- Analiza przewidywanych efektów w trakcie realizacji dla poszczególnych celów strategicznych.

Biorąc powyższe pod uwagę, zaleca się aby jednostka odpowiedzialna za monitoring realizacji Strategii pozyskiwała informacje oraz dane na temat stanu realizacji poszczególnych celów strategii, gromadziła te dane, a w przypadku stwierdzenia braku realizacji konkretnego celu podejmowała działania zmierzające do wyjaśnienia zaistniałego stanu rzeczy. W kolejnym kroku jednostka odpowiedzialna za monitoring realizacji Strategii będzie przekazywała zbiorczą informację do Zespołu ds. Strategii. Raz na dwa lata realizacji Strategii jednostka odpowiedzialna za monitoring realizacji Strategii przygotowuje, na podstawie wcześniej pozyskanych i zarchiwizowanych danych, zbiorcze sprawozdanie z realizacji Strategii. Następnie opracowane sprawozdanie prześle do Zespołu ds. Strategii. Wskazane jest aby monitoring realizacji poszczególnych celów operacyjnych był dokonywany w cyklach rocznych.

Ewaluacja

W szerokim ujęciu ewaluacja realizacji Strategii będzie polegać na ocenie jej wpływu na rozwój systemu oświaty w gminie Miastko. Ewaluacja musi także odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu Strategia rozwiązuje realne problemy rozwojowe systemu oświaty. W wąskim ujęciu ewaluacja będzie się koncentrować na ocenie realizacji poszczególnych elementów Strategii, przy czym kryteriami oceny będą:

- realizacji celów Strategii,
- rozwiązywanie problemów rozwojowych zdiagnozowanych w Strategii,
- realizacja wizji rozwoju systemu oświaty w gminie Miastko.

Ewaluacja działań wynikających ze Strategii będzie się opierać na trzech rodzajach ocen:

- ocena przed realizacją działań - czy i w jaki sposób Strategia wpłynie na rozwój systemu oświaty,
- ocena w trakcie realizacji działań - czy przyjęte cele i podjęte w następstwie działania zmierzają w dobrym kierunku,
- ocena po realizacji działań - czy osiągnięte efekty wynikłe z wdrożenia Strategii są trwałe.

Spis tabel

Tabela 1. Prognoza ludności dla Gminy Miastko do roku 2040	11
Tabela 2. Liczba dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego w Gminie Miastko	13
Tabela 3. Liczba uczniów i oddziałów w szkołach na terenie Gminy Miastko	14
Tabela 4. Wysokość i struktura subwencji przekazywanej do budżetu Gminy Miastko w latach 2019-2022 (w zł)	14
Tabela 5. Wydatki Gminy Miastko w dziale 801 - Oświata i wychowanie i 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza w latach 2021-2022 (w zł)	17
Tabela 6. Udział wydatków działu 801 - Oświata i wychowanie i działu 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza w wydatkach ogółem Gminy Miastko w latach 2019-2022 (wykonanie)	18
Tabela 7. Liczba etatów nauczycieli w placówkach prowadzonych przez Gminę Miastko	19
Tabela 8. Wydatki na doskonalenie zawodowe nauczycieli w latach 2020-2022	20
Tabela 9. Uczniowie, na których przyznano środki z części oświatowej subwencji ogólnej na nauczanie specjalne	21
Tabela 10. Wyniki egzaminów ósmoklasisty w 2023 roku	21
Tabela 11. Obszary strategiczne z przypisanymi celami strategicznymi i operacyjnymi	31

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba oddziałów w miejskich szkołach podstawowych z oddziałami przedszkolnymi w latach szkolnych 2021/2022 – 2028/2029	15
Wykres 2. Liczba oddziałów w wiejskich szkołach podstawowych z oddziałami przedszkolnymi w latach szkolnych 2021/2022 – 2028/2029	16
Wykres 3. Koszt jednego ucznia w placówkach w 2022 r.	16
Wykres 4. Udział wydatków z działu 801 w wydatkach ogółem (w mln zł)	18

Uzasadnienie

„Strategia Rozwoju Oświaty w Gminie Miastko na lata 2024 -2030” stanowi podstawę do prowadzenia polityki oświatowej w perspektywie najbliższych lat. System edukacyjny, aby spełniał swoją rolę powinien być dostosowany do bieżących i przyszłych potrzeb społecznych. Edukacja dzieci i młodzieży jest procesem długotrwałym, dlatego niezbędne są perspektywiczne, przemyślane działania.

Strategia stanowi diagnozę obecnego systemu edukacji w Gminie Miastko, która ma stanowić bazę wyjściową do podjęcia konkretnych działań w kierunku optymalizacji i usystematyzowania, szeroko rozumianej edukacji. Na tej podstawie wypracowane działania mają dążyć do efektywnego i racjonalnego realizowania zadań oświatowych poprzez racjonalizację sieci szkolnej z jednoczesnym naciskiem na wzrost jakości warunków nauczania.

Strategia, która jest dokumentem bazowym pokazuje słabe ogniwa, które należy poprawić dla gospodarnego dysponowania środkami finansowymi przeznaczonymi na cele oświatowe, będącymi w dyspozycji Gminy Miastko.

W świetle obowiązujących przepisów i otwarcia drogi na ewentualne pozyskiwanie środków zewnętrznych niezbędne jest podjęcie niniejszej uchwały.